

Konkurs Czytelnik Roku 2017/2018 rozstrzygnięty

fot. Piotr Wasilewski

12 maja 2018 r. w Teatrze Groteska odbyła się gala finałowa konkursu *Czytelnik Roku 2017/2018* organizowanego przez Bibliotekę Kraków w partnerstwie z Krakowskim Biurem Festiwalowym. Celem konkursu, który trwał od 2 września 2017 r. do 16 kwietnia 2018 r., było zachęcanie do korzystania z usług

bibliotek publicznych, rozbudzenie zainteresowań czytelniczych i literackich, kształtowanie nawyku regularnego czytania oraz promowanie Krakowa jako Miasta Literatury UNESCO. W tegorocznej, już czwartej edycji wzięła udział rekordowa liczba osób, bo aż 415 czytelników. Zgłoszenia przyjmowane były w trzech kategoriach wiekowych: do lat 9, 10–15 lat oraz powyżej 15 roku życia. Podliczono punkty i wyłoniono łącznie 9 laureatów. Komisja konkursowa przyznała też nagrodę specjalną za najaktywniejszą działalność recenzentką. Na galę finałową zaproszono osoby, które zdobyły największą liczbę punktów. Tytuł *Czytelnika Roku 2017/2018* zdobyły osoby, które w regulaminowym czasie przeczytały ponad 200 książek.

Głównym sponsorem nagród była Biblioteka Kraków, która ufundowała czytniki e-booków oraz książki. Laureaci otrzymali również bezpłatne zaproszenia na wydarzenia kulturalne i artystyczne organizowane w Krako-

wie. Sponsorzy: Krakowskie Biuro Festiwalowe, Teatr Groteska, Capella Cracoviensis, Teatr Ludowy, Krakowski Teatr Variété, Krakowski Teatr Scena STU, Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK, Kino Studyjne *Sfinks*, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, Teatr KTO, Muzeum Inżynierii Miejskiej, Muzeum Armii Krajowej, Teatr Bagatela oraz Teatr Łażnia Nowa. Podziękowania za wsparcie dla Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego Urzędu Miasta Krakowa.

Nagrody wręczył Dyrektor Biblioteki Kraków dr Stanisław Dziedzic oraz zastępca dyrektora ds. merytorycznych Izabela Ronkiewicz-Brągiel. Dla wszystkich nagrodą był również spektakl *O Kasi, co gąski zgubiła*, który rozpoczął się po zakończeniu gali finałowej.

Serdecznie gratulujemy, szczegółowe wyniki oraz relacja fotograficzna dostępne są na stronie www.biblioteka.krakow.pl. Zachęcamy również do udziału w kolejnej edycji konkursu, który rozpoczął się 25 maja 2018 r. i potrwa do 6 kwietnia 2019 r.

Paulina Knapik

Uroczyste wręczenie II edycji Nagrody Żółtej Cizemki Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” Biblioteki Kraków, ul. Szczepańska 1 14 czerwca godz. 12.00

Nominowani

- Grzegorz Gortat, il. Marianna Sztyma, *Moje cudowne dzieciństwo w Aleppo*, Wyd. Bajka
- Zuzanna Orlińska, *Z Bożej łaski Jadwiga, król*, Wyd. Literatura
- Eliza Piotrowska, il. Eliza Piotrowska, *Wojtek. Żołnierz bez munduru*, Wyd. św. Wojciecha
- Magdalena Tulli, il. Alicja Rosé, *Ten i tamten las*, Oficyna Wydawnicza Wilk & Król
- Agnieszka Zimnowodzka, il. Małgorzata Kwapińska, *Historie zamiecione pod dywan*, Wyd. Kocur Bury

Krakowska Książka Miesiąca Czerwiec 2018

Krakowska Książka Miesiąca

L aureatem Nagrody Krakowska Książka Miesiąca – Czerwiec 2018 został Adam Wsiołkowski, wieloletni prorektor i rektor Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, autor książki *Moja Akademia*. Tak się zdarzyło, że ASP obchodzi w tym roku 200. urodziny, a prof. Adam Wsiołkowski jubileusz 50-lecia twórczości artystycznej. Autobiograficzna opowieść Wsiołkowskiego obejmuje okres od sчыłku lat 60. ubiegłego

wieku, kiedy autor rozpoczął studia (rektorem uczelni był wówczas prof. Czesław Rzepiński), po czasy współczesne, gdy sam został rektorem uczelni – lata 2008–2012. Opowieść o własnej drodze artystycznej mogła powstać tylko przez pryzmat uczelni, której pracownikiem Adam Wsiołkowski został w 1973 r. (rektorem krakowskiej ASP był wówczas prof. Marian Konieczny). Książka jest bogato ilustrowana nie tylko pracami autora, ale nade wszystko interesującymi dokumentalnymi fotografiami ukazującymi ważne uroczystości i życie codzienne uczelni. Na stronach książki spotykamy ważnych i znanych artystów, począwszy od nauczycieli i mistrzów Adama Wsiołkowskiego, którzy z czasem stawali się jego przyjaciółmi i kolegami, po jego uczniów. Opowieść, okraszona anegdotami, jest także swoistym wykładem, jak w różnych sytuacjach zarządzać uczelnią artystyczną. Książka Adama Wsiołkowskiego jest ważna nie tylko dlatego, że opisuje ostatnie ćwierć wieku istnienia krakowskiej ASP, ale opowiada też o dziejach artystycznego Krakowa, bez których historia naszego miasta przecież nie istnieje.

Otwarcie na głos mieszkańców

W czerwcu zadecydujemy, na co zostanie przeznaczona część środków z miejskiego budżetu. To przecież my, mieszkańcy, najlepiej znamy potrzeby miasta, w którym pracujemy, uczymy się, odpoczywamy.

Budżet obywatelski, zwany też partycypacyjnym, jest znakomitym narzędziem edukacji obywatelskiej i demokratycznym procesem podejmowania decyzji, na co i w jaki sposób wydawać środki z budżetu miasta. Mieszkańcy określają najpilniejsze potrzeby, składają propozycje zadań do realizacji i głosują. Ta forma demokracji uczestniczącej wpływa bezpośrednio na podniesienie jakości naszego życia oraz zwiększa zadowolenie z usług publicznych.

Pierwszy proces tworzenia budżetu obywatelskiego rozpoczął się w brazylijskim mieście Porto Alegre w 1989 roku. W Polsce pionierem był Sopot, w roku 2011 jego mieszkańcy po raz pierwszy zadecydowali, na co przeznaczyć część miejskiego budżetu.

W marcu 2018 roku po raz 5. ruszył Budżet Obywatelski Miasta Krakowa. Przez kilka tygodni dyskutowano, pisano i składano projekty, propozycje zadań ogólnomiejских oraz dzielnicowych. Do rozdysponowania jest 12 455 000 zł. Teraz każdy mieszkaniec Krakowa, który ukończył 16 lat, może głosować wykorzystując do tego celu platformę internetową lub udając się do punktu głosowania. W Bibliotece Głównej oraz kilkunastu filiach Biblioteki Kraków zorganizowane zostaną takie punkty, a bibliotekarze pomogą w obsłudze komputera i poinformują, jak korzystać z platformy internetowej. Krakowianie zgłosili kilka propozycji zadań, które poprawią jakość usług świadczonych przez Bibliotekę Kraków. Wśród projektów znalazły się m.in. zakup książek, audiobooków, gier planszowych, kodów dostępu do platformy e-booków, wyposażenia filii bibliotecznych.

Zachęcam do zapoznania się z projektami i do głosowania. Mamy realny wpływ na to, jak rozwija się nasze miasto.

Izabela Ronkiewicz-Brągiel

Adam Wsiołkowski

Moja
**AKA
DE
MIA**

Głosuj na Budżet Obywatelski!

W dniach od 16 do 30 czerwca 2018 r. mieszkańcy Krakowa będą mogli głosować na projekty zgłoszone do tegorocznej edycji budżetu obywatelskiego. W tym roku zgłoszono ponad 600 projektów, w tym ponad 70 dotyczących obszaru kultury. Serdecznie dziękujemy mieszkańcom miasta, którzy postanowili przygotować i zgłosić projekty związane z działalnością Biblioteki Kraków. Zgłoszono kilkanaście projektów, w tym kilka ogólnomiejskich. Pełna lista projektów podanych pod głosowanie dostępna jest na stronie internetowej www.biblioteka.krakow.pl. Zachęcamy pozostałych czytelników i sympatyków Biblioteki do oddawania głosów na projekty dedykowane filiom Biblioteki Kraków.

Głosować będzie można elektronicznie za pośrednictwem platformy lub tradycyjnie w wyznaczonych punktach. We wszystkich filiach istnieje możliwość głosowania elektronicznego, ponieważ wszędzie dostępne są komputery z internetem. Tradycyjne karty i urny dostępne będą w: **Bibliotece Głównej** ul. Powroźnicza 2, **Filii nr 1** ul. J. Dietla 80/82, **Filii nr 2** ul. Krakowska 29, **Filii nr 4** ul. S. Bobrowskiego 11, **Filii nr 5** ul. A. Lubomirskiego 7a, **Filii nr 7** al. Pokoju 33, **Filii nr 8** ul. J. Brodowicza 1, **Filia nr 10** al. 29 Listopada 59, **Filia nr 15** ul. Dobrego Pasterza 100, **Filia nr 16** ul. W.E. Radzikowskiego 29, **Filia nr 20** ul. Opolska 37, **Filia nr 21** ul. Królewska 59, **Filia nr 22** ul. H. Sienkiewicza 2, **Filia nr 24** ul. Na Błonie 13d, **Filia nr 25** ul. J. Fałata 2, **Filia nr 31** ul. Zachodnia 7/3a, **Filia nr 34** ul. Borsucza 12, **Filia nr 35** ul. T. Chałubińskiego 47, **Filia nr 39** ul. por. Halszki 1, **Filia nr 40** ul. Łużycka 55, **Filia nr 44** ul. Spółdzielców 3, **Filia nr 45** ul. Teligi 24, **Filia nr 47** os. Dywizjonu 303 nr 1, **Filia nr 48** os. Bohaterów Września 26, **Filia nr 50** os. Kościuszkowskie 5, **Filia nr 51** os. Kalinowe 4, **Filia nr 52** os. Na Stoku 1, **Filia nr 53** os. Stalowe 12, **Filia nr 54** os. Młodości 8, **Filia nr 56** os. Zgody 7. Głosować będzie można w godzinach otwarcia wskazanych filii.

Paulina Knapik

Filia nr 8

ul. J. Brodowicza 1

Biblioteka
Kraków

Filia nr 8 swoimi początkami sięga lat 50. XX wieku. Jej protoplastą była Biblioteka Filialna nr 8 przy ul. Mogiłskiej 31, a następczynią Filia nr 17 Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Zaleskiego 2. Małe i ciasne pomieszczenie przy ul. Mogiłskiej 31 nie spełniało wymogów dobrego funkcjonowania placówki, dlatego ówczesne władze lokalne czyniły starania o znalezienie nowego pomieszczenia. Stało się to możliwe po wybudowaniu bloku przy ul. Zaleskiego 2. Tam właśnie 13 października 1972 roku została przeniesiona biblioteka i rozpoczęła działalność, która trwa po dzień dzisiejszy. Przeniesienie to spotkało się z wielkim entuzjazmem dorosłych mieszkańców osiedla Oficerskiego oraz dzieci i młodzieży, które do tej pory korzystały tylko z bibliotek szkolnych. Wtedy też powstało Koło Przyjaciół Biblioteki liczące ok. 50 osób, którego członkowie chętnie pomagali w organizowaniu różnych imprez.

W latach 70. i 80. XX wieku biblioteka stanowiła centrum kulturalne, które współpracowało z Domami Kultury przy ul. Grunwaldzkiej 5 oraz przy ul. Lotniczej 1. Bez wątplenia była w tym wielką zasługą pierwszej kierowniczki Kazimierzy Raziwicz i następnej z lat 1969–1984 – Zdzisławy Wołek.

Od 1 września 1985 roku do dziś kierownikiem jest Alicja Cyran, która z dużym poświęceniem i kompetencją wypełnia swoje obowiązki. Życzliwa i pogodna postawa kierownika przez okres 40 lat wpływała i nadal wpływa na świetną atmosferę w pracy, a zarazem bardzo dobry wizerunek biblioteki w oczach czytelników.

Biblioteka oferuje bogaty i różnorodny tematycznie księgozbiór podręczny, beletrystyczny i naukowy, ciągle wymieniany i odnawiany dzięki bieżącemu zakupom nowości oraz licznym darom czytelnicy. W roku 1972 księgozbiór stanowił 2 tysiące woluminów, w 1982 r. – 6,5 tysiąca, obecnie jest to już około 18 tysięcy. Filia posiada dużo książek z gatunku beletrystyki polskiej (przeważnie z darów czytelnicy), po które z zachwytem przyjeżdżają użytkownicy z odległych rejonów Krakowa i okolic.

W zbiorach jest również ok. 2300 audiobooków dla dorosłych i dzieci, na które istnieje coraz większe zapotrzebowanie, a po które zapraszamy

użytkowników z wszystkich dzielnic Krakowa. Zbiór ten jest ciągle powiększany i urozmaicany, co zyskuje uznanie u czytelników w każdym wieku.

Biblioteka dysponuje również piękną, przestronną czytelnią dla dorosłych i dzieci, w której można wypocząć, spokojnie poczytać książki oraz prasę i czasopisma dla dorosłych (*Dziennik Polski*, *Focus*, *National Geographic*), jak i dzieci. W czytelni istnieje możliwość korzystania z trzech stanowisk komputerowych, których użytkownikami są przeważnie dorośli, często studenci z innych krajów, uczęszczający do pobliskiego Uniwersytetu Ekonomicznego. Najmłodszych czytelników zapraszamy do Kąjka Malucha, gdzie w kolorowej scenarii mogą pobawić się zabawkami i klockami, pomalować kolorowanki i poczytać książeczki.

Czytelników zapraszamy do udziału w licznych imprezach i spotkaniach bibliotecznych. Dużą popularnością cieszą się imprezy dla dzieci: konkursy literackie, historyczne, ekologiczne, teatryki, warsztaty teatralne oraz z elementami biblioterapii, cykl *Szufflady kultury*, oraz spotkania z pisarzami. W ramach popularyzacji czytelnictwa prowadzimy spotkania dla najmłodszych czytelników w cyklu *Głośne czytanie na dywanie*, podczas których zachęcamy rodziców i dzieci do sięgania po książki, proponujemy też różne zabawy, gry i rozrywki umysłowe oraz zajęcia plastyczne. Zauważamy coraz większe zainteresowanie i docenianie tego typu wydarzeń. Należy podkreślić, że bibliotekarki dokładają wszelkich starań, aby spotkania były ciekawe merytorycznie i artystycznie, a uczestnicy mile je wspominali.

Biblioteka współpracuje z dzielnicowymi przedszkolami, szkołami, domami kultury, stowarzyszeniami oraz organizuje spotkania z radnymi Dzielnic II. W minionych latach została nawiązana współpraca z innymi bibliotekami – np. z Wrocławia, Zabrze, Lipnicy Murowanej, a także z Ukrainy.

Działalność Filii nr 8 w ciągu 46 lat przebiegała bez większych zakłóceń aż do roku 2007, kiedy to Spółdzielnia Mieszkaniowa podjęła starania o odebranie nam wynajmowanego lokalu. Rozpoczęła się wielka batalia aktywu czytelniczego złożonego z mieszkań-

dokończenie na s. 12 →

(DO)WOLNOŚĆ CZYTANIA!

Trwający w dniach od 8 do 15 maja 2018 roku Tydzień Bibliotek był niesamowitą przygodą dla czytelników Biblioteki Kraków. Rozstrzygnięto Konkurs *Czytelnik Roku 2017/2018*, zorganizowano konkurs recytatorski dla dzieci w wieku przedszkolnym oraz liczne spotkania autorskie. Użytkownicy mieli okazję podróżować Literackim Tramwajem oraz wziąć udział w wielu warsztatach.

Największą popularnością cieszyło się spotkanie z pisarką Olgą Tokarczuk, zorganizowane w Salonie Literackim Biblioteki Kraków. Autorka zachęcała, aby na stałe wprowadzić do języka użytkowego słowo *bizarne* (tych z Państwa, którzy nie wiedzą, co oznacza to słowo, zapraszamy do filii Biblioteki Kraków, już niedługo dostępna będzie najnowsza książka Olgi Tokarczuk pt. *Opowieści bizarne*). Młodsza część czytelników doskonale bawiła się w czasie przedstawień w wykonaniu aktorów Teatru Otwartego TO – widownia poznała świat księża Albinka oraz smoka Obiboka, którego rodzice postanowili zapisać do biblioteki. W ogniu niecodziennych pytań czytelników stanęli również: Andrzej Żak, Anna Kamińska, Barbara Ko-

smowska, Roksana Jędrzejewska-Wróbel, Michał Rusinek, Beata Ostrowska, Ewa Stadtmüller oraz Alicja Biedrzycka. Najmłodszy najczęściej pytali o: liczbę posiadanych dzieci, wiek czy liczbę planowanych książek do napisania. Na pewno zaskakującym dla Michała Rusinka było dokończenie przez dzieci fragmentu wiersza autora: *Kupujcie dzwonki są prosto z... Biedronki*, choć w oryginale pojawia się słowo *łęki*.

Mamy nadzieję, że tegoroczny program i zorganizowane wydarzenia sprostały oczekiwaniom naszych użytkowników. Część spotkań odbywała się w ramach projektów: *Dyskusyjne Kluby Książki w Małopolsce w roku 2018* oraz *Fantastyczny Kraków. Literatura w mieście i miasto w literaturze finansowanego z budżetu Województwa Małopolskiego* w ramach II edycji Budżetu Obywatelskiego, którego organizatorem jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna, a partnerem Biblioteka Kraków.

Dziękujemy Wam za zaangażowanie i czynny udział we wszystkich przedsięwzięciach. Życzymy wszystkim dalszego zapału do zagłębiania się w magicznym świecie literatury.

Jolanta Oleksa

Fantastyczny Kraków...

Wydarzenia organizowane w ramach projektu *Fantastyczny Kraków. Literatura w mieście i miasto w literaturze* finansowanego z budżetu Województwa Małopolskiego w ramach II edycji Budżetu Obywatelskiego, którego organizatorem jest Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Krakowie, a partnerem Biblioteka Kraków

5 czerwca

„Warsztaty magiczne”

Filia nr 2, ul. Krakowska 29 – godz. 9.30

Warsztaty magiczne prowadzone przez aktorów Teatru Otwartego TO. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

6 czerwca

„Warsztaty komiksowe dla młodzieży”

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży, os. Zgody 7 – godz. 10.00
Filia nr 48, os. Boh. Września 26 – godz. 13.30

Warsztaty komiksowe z Tomaszem Samojlikiem biologiem i miłośnikiem przyrody, pracownikiem Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży, autorem wielu książek i komiksów. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

7 czerwca

„Warsztaty komiksowe dla młodzieży”

Filia nr 49, os. Tysiąclecia 42 – godz. 9.00

Filia nr 45 / Oddział dla Dzieci, ul. Teligi 45 – godz. 13.00

Warsztaty komiksowe z Tomaszem Samojlikiem biologiem i miłośnikiem przyrody, pracownikiem Instytutu Biologii Ssaków Polskiej Akademii Nauk w Białowieży, autorem wielu książek i komiksów. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Pan Twardowski i krakowska tradycja alchemiczna – prelekcja”

Filia nr 7, al. Pokoju 33 – godz. 10.00

Prelekcja dr. Tomasza Majkowskiego z Ośrodka Badań Groźnych Katedry Antropologii Literatury i Badań Kulturowych Wydziału Polonistyki Uniwersytetu Jagiellońskiego. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Warsztaty teatralne”

Filia nr 20, ul. Opolska 37 – godz. 10.00

Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez aktorkę Teatru Groteska Monikę Filipowicz. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

13 czerwca

„Warsztaty teatralne”

Filia nr 55, os. Teatralne 25 – godz. 10.00

Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez aktorkę Teatru Groteska Monikę Filipowicz. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

14 czerwca

„Spotkanie z Katarzyną Bondą”

Filia nr 50, os. Kościuszkowskie 5 – godz. 17.00

Spotkanie autorskie z Katarzyną Bondą, jedną z najpopularniejszych polskich pisarek, laureatką nagrody Bestsellery Empiku 2015 oraz Nagrody Czytelników Wielkiego Kalibru 2015. Najbardziej znane powieści autorki to: *Sprawa Niny Frank*, *Tylko martwi nie kłamią*, *Floryska*, *Pochłaniacz*, *Okularnik* oraz *Lampiony*. Konieczne wcześniejsze zapisy mailowe: filia_50@biblioteka.krakow.pl

15 czerwca

„Warsztaty teatralne”

Filia nr 11, ul. Bosaków 11 – godz. 10.00

Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez aktorkę Teatru Groteska Monikę Filipowicz. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Spotkanie z Arleną Witt”

Filia nr 16, ul. Radzikowskiego 29 – godz. 18.00

Spotkanie autorskie z Arleną Witt autorką książki *Grama to nie drama*, prowadzącą kanał na YouTube pt. *Po Cudzemu* uczącego poprawnej wymowy w języku angielskim. Konieczne wcześniejsze zapisy mailowe: filia_16@biblioteka.krakow.pl

21 czerwca

„Warsztaty teatralne”

Filia nr 51, os. Kalinowe 4 – godz. 10.00

Warsztaty teatralne dla dzieci i młodzieży prowadzone przez aktorkę Teatru Groteska Monikę Filipowicz. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

Polecamy dorosłym

Dzikość serca?

Już sam tytuł powieści, wydanej w tym roku nakładem krakowskiej oficyny Alter, sugeruje spore emocje. Słowo „dzikość”, zapewne jedno z bardziej rozbieżnych semantycznie, przynajmniej w języku polskim, ale – jak się okazuje – także we włoskim (*la ferocia*) ma przecież wiele kontekstów i odniesień.

Nie chodzi tu jednak np. o dziką naturę, nieskażoną destrukcyjną działalnością człowieka, pozbawioną jego ingerencji i wspańiałości pozostawionej samej sobie, a raczej o atawizm w sensie pejoratywnym.

Powieść, będąca swoistą sagą rodzinną, obnaża prawdziwe oblicze współczesnego *homo sapiens*. Zagładamy w najgłębsze zakątki mrocznej duszy ludzkości, ukryte wśród urbanistycznego bogactwa i cywilizacyjnego postępu; w pięknych willach otoczonych ogrodami, za szymbami luksusowych samochodów i w oszklonych, ekskluzywnych biurach.

Konsumpcjonizm w czystej, a nawet dosłownej postaci ukazuje poniższy fragment: *Były to najlepsze delikaty w mieście. Zrobienie w nich większych zakupów, nawet gdyby się miało coś wyrzucić, pomagało im zachować ten status. Na zewnątrz krzyczeli bezrobotni, studenci bez przyszłości schodzili na złą drogę (...) Nędra wzbudzała w nim odrazę, ale potrzebujący wzbudzali w nim odrazę jeszcze większą.*

Demaskatorskie intencje autora poznajemy podróżując wraz z nim na południe Włoch i obserwując tamtejszą społeczność przesiąkniętą korupcją i hedonizmem; pozbawioną nie tylko wyższych wartości, ale wręcz afirmującą styl życia zgodny z prawami miejskiej dżungli. Upiorny obraz kondycji moralnej Italii, ma – moim zdaniem – szersze znaczenie. To ponura wizja upadku człowieczeństwa wyzbytego empatii, a przez to zbliżającego się do kulturowej samozagłady.

W takich okolicznościach rozgrywa się – oscylująca między przeszłością a teraźniejszością – akcja *Dzikości*. Kryminalna zagadka jest więc jedynie pretekstem, magnesem dla czytelnika poszukującego dreszczyku emocji. Im bardziej zagłębiamy się w lekturę obsypanej nagrodami powieści Nicoli Lagioia, tym głębsze wrażenie, iż sama zbrodnia jest tylko elementem większej układanki.

Clara Salvemini, córka wpływowego potentata budowlanego z Bari, zostaje znaleziona martwa, naga i za-

krwawiona obok wielopoziomowego parkingu na obrzeżach miasta. Policja, ale też znakomita większość rodziny i znajomych wyklucza udział osób trzecich. Rozbita emocjonalnie, niestroniąca od środków odurzających i znudzona życiem panienka z bogatego domu wydaje się dobrą kandydatką na samobójczynię.

Jedyną osobą negującą oficjalną wersję i chcącą znaleźć prawdziwą przyczynę śmierci Clary jest jej przyrodni brat Michele – człowiek z zewnątrz, który po długoletniej nieobecności wraca w rodzinne strony, aby odnaleźć mordercę. Zanim odkryje najważniejszą tajemnicę czeka go wiele nieprzyjemnych niespodzianek.

„Dzikość” jest obrazem tragedii rodzinnej, a jednocześnie w samym sercu powieść zgłębia dwie rywalizujące ze sobą wizje człowieczeństwa jako dzikiego i deterministycznego oraz transcendentnego z wolną wolą – napisał *The Guardian*.

Znakomicie skonstruowaną powieść, która znalazła aprobatę i uznanie w oczach międzynarodowej krytyki literackiej, polecam Państwu z czystym sumieniem. Premiera *Dzikości* (pierwsza w Polsce) połączona ze spotkaniem autorskim Nicoli Lagioia miała miejsce 5 marca br. w Bibliotece Kraków – w krakowskim Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”.

Janusz Mika

Nicola Lagioia – *Dzikość*. Wydawnictwo Alter, Kraków 2018

7 czerwca

„Spotkanie z redakcją i twórcami kwartalnika Czas Literatury” – godz. 18.00

Prowadzenie: Michał Zabłocki

Biblioteka Kraków, przy wsparciu Krakowskiego Biura Festiwalowego, wprowadziła na rynek nowy magazyn literacki *Czas Literatury*. W piśmie publikują pisarze, poeci, reporterzy, tłumacze oraz krytycy. W pierwszym numerze znajduje się wywiad z Ryszardem Koziółkiem, esej Jacka Bocheńskiego, wiersze m.in. Beaty Bronakowskiej, Aldony Kopkiewicz i Zygmunta Ficka, a także tekst Anny Marchewki o książce *Zapiski z domu wariatów* Christiny Lavant.

14 czerwca

„Spotkanie z redakcją i twórcami kwartalnika literackiego Kontent” – godz. 18.00

Rynek wydawniczy i życie literackie w Krakowie widziane z dwóch perspektyw – wydających i wydawanych. Rozmawiać będą: redaktorzy *Kontentu* oraz młodzi poeci i poetki – przed i po debiucie książkowym. Spotkanie poprowadzi Zuzanna Sala (redaktorka *Kontentu*). Tematy rozmowy to m.in.: możliwości, jakie daje Kraków – Miasto Literatury, gdzie można publikować i co, jakie są oczekiwania poetów i poetek, a jakie redaktorów i redaktorek, czego szukają młodzi twórcy, a czego czasopisma literackie.

21 czerwca

„Wieczór autorski prof. Wojciecha Ligęzy – Nieoczywistość. Posłwia, wstępy, szkice” – godz. 18.00

Prowadzenie: prof. Łukasz Tischner

Książka przynosi wielobarwny portret krakowskiego życia literackiego (choć zdarzają się tu szkice o autorach, którzy w Krakowie bywali tylko przejazdem), tym cenniejszy, że pisany na bieżąco w ciągu wielu lat, bez uogólniającego dystansu. „Nieoczywistość” jest jednak przede wszystkim nieocenionym vademecum, wprowadzającym w trudne rzemiosło czytania i wartościowania współczesnej literatury.

(fragment z posłowia do książki: Łukasz Tischner, *Jednak brunet!*)

28 czerwca

„Wręczenie nagrody Krakowska Książka Miesiąca i wieczór autorski prof. Adama Wsiołkowskiego, autora nagrodzonej w czerwcu książki *Moja Akademia*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Zofia Gołubiew

Adam Wsiołkowski to wybitny krakowski malarz i grafik, były rektor Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Nagrodzona publikacja to częściowo autobiografia, w której autor zawarł własną drogę od studenta do rektora w krakowskiej Akademii – prezentuje również codzienne życie uczelni od końca lat 60. ubiegłego wieku aż po współczesność, opisuje radości i troski artystów, relację mistrz-uczeń, na której opiera się nauczanie, przegradzając się często w przyjaźń. Przedstawia także dylematy związane z zarządzaniem tak wyjątkową społecznością gromadzącą silne indywidualności.

**Biblioteka Kraków – Oferta kulturalno-edukacyjna
Zajęcia regularne**

„E-senior” – każdy czwartek godz. 11.00–15.00

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Cykl indywidualnych warsztatów dla dorosłych mających na celu rozwiązywanie wszelkich problemów związanych z obsługą urządzeń mobilnych: smartfonem, tabletem oraz komputerem. Nie są prowadzone zajęcia z obsługi bankowości internetowej. Konieczne wcześniejsze zapisy w filii.

„E-senior” – każdy czwartek godz. 12.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Uczestnicy poznają podstawy obsługi komputera, programów tekstowych i graficznych oraz sprawnego wyszukiwania informacji w internecie. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

1 czerwca

„Zbieramy zakretki” – w godzinach otwarcia biblioteki do 30 czerwca 2018 roku

Filia nr 21

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Filia nr 21 jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakretek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

Polecamy dzieciom

O zapomnianej bohaterce

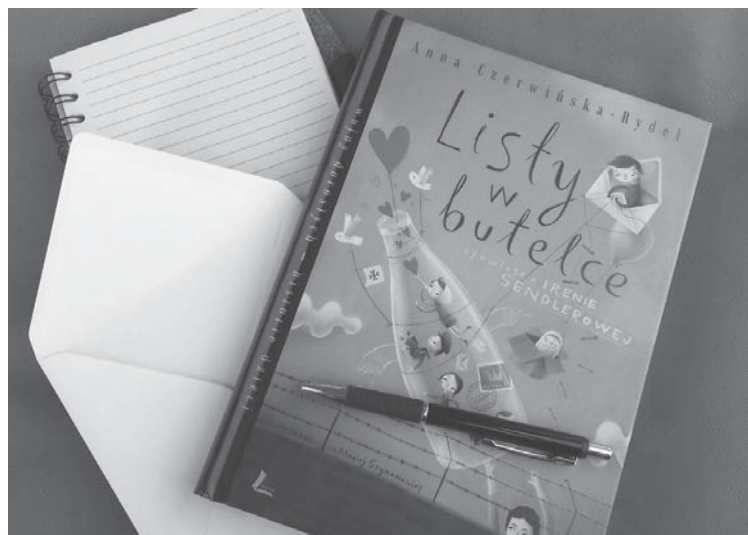
Dzięki staraniom Rzecznika Praw Obywatelskich rok 2018 ogłoszony został przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Rokiem Ireny Sendlerowej, wybitnej polskiej działaczki społecznej nazywanej również *Matką Dzieci Holokaustu*. W bieżącym roku przypada 10. rocznica jej śmierci. Nie wszyscy jednak znają jej życiorys i dokonania. Działała w czasie okupacji pod pseudonimem *Jolanta*, kierowała referatem dziecięcym Rady Pomocy Żydom *Zegota*. Dzięki społecznej postawie, zaangażowaniu, heroizmowi, a przede wszystkim podjętemu ryzyku ocalała około 2500 żydowskich dzieci wyprowadzając je z warszawskiego getta. Być może o *siostrze Jolancie* niektórzy czytelnicy już słyszeli czytając książkę Renaty Piątkowskiej *Wszystkie moje mamy*. Niejeden rodzic zastanawia się, w jaki sposób porozmawiać z dzieckiem o dokonaniach Ireny Sendlerowej.

Z pomocą może przyjść książka pedagoga Anny Czerwińskiej-Rydel, autorki publikacji dla dzieci i młodzieży, wielokrotnej zdobywczyni nagród literackich. *Listy w butelce*, opatrzone wstępem Marka Michalaka – Rzecznika Praw Dziecka, to opowieść o życiu i działalności Sendlerowej od czasów II wojny światowej do 11 kwietnia 2007 r., kiedy to otrzymała Order Uśmiechu. Czytelnik staje się uczestnikiem opisywanych wydarzeń, poznaje codzienne, trudne życie ówczesnych ludzi, działalność bohaterki, jej pomocników, a także realia wojny. Przedstawiona historia nie zawiera drastycznych scen, ale opisuje sedno ówczesnej sytuacji dzieci w getcie. Tytuł książki nawiązuje do autentycznej sytuacji. *Siostra Jolanta* tworzyła listę uratowanych dzieci, którą umieściła w butelce po mleku i zakopała.

się cytat nawiązujący do pisania listów autorstwa Jarosława Iwaszkiewicza, Kornela Makuszyńskiego, Wiesława Myśliwskiego oraz Edwarda Stachury. Część trzecia, a zarazem ostatnia, pt. *Korespondencja* zawiera autentyczne listy Sendlerowej do Jana Pawła II, nauczycielki Katarzyny Ludwiniak, ucznia Szymona Płóciennika czy Kancelarza Międzynarodowej Kapituły Orderu Uśmiechu Marka Michalaka. Anna Czerwińska-Rydel przedstawiła najmłodszym czytelnikom Irenę Sendlerową jako bohaterkę oddaną drugiemu człowiekowi, współczującą, ale też ryzykującą życiem własnym i innych. Szczegółowo pokazuje etapy postępowania *Jolanty* w czasie wojny, a po jej zakończeniu działalność społeczną i edukacyjną. Książka może sprawić nieco trudności w odbiorze, ponieważ zawiera wiele nazwisk, dat, miejscami przyjmując formę encyklopedyczną. Nie umniejsza to jednak jej wartości, ponieważ prezentuje postać, od której można się uczyć tolerancji, empatii oraz postaw społecznych.

Piękna okładka i ilustracje autorstwa Macieja Szymanowicza, laureata wielu nagród, zachęcają do sięgnięcia po książkę i ułatwiają zrozumienie trudnych treści. Ilustracje współgrają z tekstem, są przejmujące i szczegółowe. Książka uzupełniona została zdjęciami ze spotkań Ireny Sendlerowej z dziećmi, kalendarium życia bohaterki oraz kalendarium zmian zachodzących za jej życia. Całość tworzy spójną kompozycję. Jest to ważna publikacja dla rodziców i pedagogów, którzy będą mogli porozmawiać z dziećmi o postawie bohaterki narodowej nagrodzonej medalem Sprawiedliwej wśród Narodów Świata, Orderem Orła Białego oraz Orderem Uśmiechu.

Paulina Knapik

Motyw listów spaja opowieść tworząc klamrę kompozycyjną. Książkę otwiera list Rzecznika Praw Dziecka, przed rozpoczęciem każdej części pojawia

Anna Czerwińska-Rydel, *Listy w butelce: opowieść o Irenie Sendlerowej*, Wydawnictwo Literatura, Łódź 2018

Polecamy dzieciom

W poszukiwaniu zaginionych pocztówek

Za oknem prawdziwe lato, a do wakacji zostało jeszcze trochę czasu. W oczekiwaniu na upragniony odpoczynek zachęcam, by sięgnąć po kolejną książkę Beaty Sarnowskiej *Tajemnica krakowskich pocztówek* i wyruszyć w niezwykłą podróż po Krakowie. Autorka wraz z ilustratorem Arturem Nowickim przygotowała książkę questingową, mającą formę gry terenowej.

Przewodnikami stają się czwórka przyjaciół z Olszyna: Kama, Zuza, Krzysiek i Wojtek, którzy razem z dziadkiem Jankiem przyjechali na kilka dni do Krakowa, by poznać i zwiedzić miasto oraz wziąć udział w przyjęciu urodzinowym znajomego dziadka. Nie byłoby w tym nic wyjątkowego, gdyby nie nagłe złe samopoczucie dziadka, jego pobyt w szpitalu i tajemnicze zniknięcie cennej kolekcji pocztówek, która miała być prezentem urodzinowym. Bohaterowie muszą zmierzyć się z nieoczekiwaną sytuacją. Postanawiają odnaleźć skradzione pocztówki, ale nie będzie to takie proste. Muszą rozwiązać szereg zagadek, odnaleźć tropy, poznać tajemnicze osoby, niezwykle miejsca i fascynujące legendy, a na dodatek mają niewiele czasu. Odwiedzają mniej znane miejsca, o których często turyści zapominają lub nie wiedzą. O które miejsca chodzi? Czy bohaterowie pokonają wszystkie przeciwności? O tym przekonacie się czytając historię i podążając śladami rówieśników.

Książka jest dynamiczna, pełna zwrotów akcji, a przy tym napisana

lekkim i zrozumiałym językiem. Autorka zaprezentowała krakowskie zabytki i legendy, o których można opowiedzieć najmłodszym, w niezwykle interesujący sposób. Dopelnienie stanowią współczesne fotografie Krakowa, w które zostały wklejone ilustracje cenionego rysownika Artura Nowickiego. Dla dzieci jest to dowód, że opisywane miejsca istnieją i można je zobaczyć.

Wydawnictwo Skrzat przygotowało nietypowy przewodnik po Krakowie, uzupełniony planem miasta z zaznaczonymi miejscami odwiedzanymi przez Kamę i jej przyjaciół. Książkę polecają magazyny dla dzieci, portale internetowe dla rodziców oraz Biblioteka Kraków. Nie pozostaje nic innego, jak wypożyczyć książkę i wyruszyć z rodzicami w detektywistyczną podróż po Krakowie.

Paulina Knapik

Beata Sarnowska, *Tajemnica krakowskich pocztówek*. Wyd. Skrzat, Kraków 2017

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY

KRAKÓW

MIASTO – LUDZIE – ZDARZENIA
Zapraszamy do prenumeraty „Krakowa” w roku 2018

Jesteśmy jedynym pismem poświęconym Krakowowi.
Piszemy o kulturze i literaturze, a także współczesnych zagadnieniach,
jakimi żyją mieszkańcy Krakowa.

Kontakt: prenumerata@krakow.krakow.pl
tel. 12/222-00-14, 661-22-82-82
www.miesiecznikkrakow.pl

„IV Turniej Szachowy dla Dzieci Biblioteki Kraków – zapisy” – w godzinach otwarcia biblioteki do 8 czerwca 2018 roku
Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa
ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Zapisy do udziału w otwartym turnieju szachowym (7 rund systemem szwajcarskim) dla dzieci w Filii nr 45 Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa. Koniczne zapisy osobiste. Turniej odbędzie się 9 czerwca w godzinach 14.00–18.00.

„Esy-floresy – sztuka języka” – w godzinach otwarcia biblioteki do 30 czerwca 2018 roku

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Lubicie wyzwania? Zmierzcie się z zagadkami językowymi i spróbujcie wyartykułować trudne wierszyki „łamiące języki”. Zajęcia literacko-edukacyjne dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Terminy uzgadniane są na bieżąco z osobami zainteresowanymi.

„Książkowe wyprawy do świata zabawy” – o każdej pełnej godzinie od 11.00 do 18.00

Filia nr 15

ul. Dobrego Pasterza 100, tel. 12 417-22-73

Z okazji Międzynarodowego Dnia Dziecka zaplanowano głośną lekturę mniej znanych tekstów literackich dla dzieci oraz zabawy.

„Finisaż wystawy obrazów Anny Marczyk” – godz. 18.00

Filia nr 27

ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016

Finisaż wystawy obrazów olejnych Anny Marczyk.

4 czerwca

„Wernisaż wystawy prac Lucyny Prasil” – godz. 18.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Wernisaż wystawy prac Lucyny Prasil, absolwentki Państwowego Liceum Plastycznego w Krakowie, nauczycielki rysunku, malarstwa i projektowania graficznego w Zespole Państwowych Szkół Plastycznych w Krakowie.

5 czerwca

„Składamy, wymyślamy, ozdabiamy” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Spotkanie dla dzieci, podczas którego uczestnicy wykonają własne książeczki. W trakcie zajęć będą wymyślać i ilustrować historyjki, a następnie ozdabiać książki.

„Wernisaż wystawy Ekslibrisu Ludzie kultury” – godz. 17.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Wernisaż wystawy ekslibrisów *Ludzie kultury* Małgorzaty Wyki, cenionej krakowskiej graficzki. Zaprezentowane zostaną prace wykonane w technice komputerowej.

„Słajdowisko: Etiopia” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Spotkanie z dr Krystyną Słoczyńską poświęcone podróży do Etiopii. W trakcie imprezy wyświetlane będą liczne zdjęcia dokumentujące wyjazd.

6 czerwca

„O Irenie Sendlerowej – głośne czytanie dla dorosłych” – godz. 11.00

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Uczestnicy spotkania wysłuchają fragmentów książki Anny Bikont *Sendlerowa. W ukryciu*. Autorka zawarła w niej skrupulatnie udokumentowaną historię Ireny Sendlerowej, która przyczyniła się do uratowania 2,5 tysiąca żydowskich dzieci z warszawskiego getta, za co została odznaczona tytułem Sprawiedliwej wśród Narodów Świata.

„Warsztaty rękodzieła artystycznego. Zajęcia z filcowania i papierowej wikliny” – godz. 16.00

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Podczas zajęć uczestnicy nauczą się podstaw technik filcowania i prostych spłotów wikliniarskich. Filcowanie i plecionkarstwo to wspaniała zabawa, rozwijająca kreatywność, wyobraźnię oraz zdolności manualne.

„Zobaczcie, jakie zawody istnieją wokół nas!” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura książek dla dzieci z serii *Mądra Mysz*. Czytanie będzie inspiracją do pogadanki o ciekawych i trudnych zawodach. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie prac plastycznych oraz tematyczne zagadki, krzyżówki i rebusy.

„Bez złości mamy więcej radości – głośne czytanie dla maluchów” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W trakcie spotkania dzieci wysłuchają wierszy i opowiadania o złości, następnie podczas zabawy będą próbowały znaleźć sposoby radzenia sobie z tym uczuciem. Przewidziano również wykonanie pracy plastycznej.

7 czerwca

„Idea wiecznego powrotu” – godz. 15.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja czytelnicza dotycząca książki Stefana Chwina *Esther*.

„Ogłoszenie wyników konkursu *Limeryk z okazji 40-lecia osiedla Piaski Nowe*” – godz. 17.30

Filia nr 40

ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Ogłoszenie wyników konkursu na limeryk zorganizowany z okazji jubileuszu 40-lecia osiedla Piaski Nowe w ramach współpracy z Komitetem Organizacyjnym Jubileuszu (Klub Piaskownica, filia Centrum Kultury Podgórze, Spółdzielnia Mieszkaniowa Piaski Nowe i inni).

„Wernisaż wystawy prac Grażyny Petryszak – *Przestrzenie – barwa i światło*” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wernisaż wystawy prac Grażyny Petryszak. Spotkanie z autorką.

„*Drwinka – płuca Piasek Nowych, wernisaż wystawy fotografii Agnieszki Mędrak*” – godz. 18.00

Filia nr 40

ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

Wernisaż wystawy fotografii Agnieszki Mędrak, które dokumentują zmiany zachodzące w parku rzeczonym *Drwinka*. Zdjęcia przedstawiają piękno ostatniego skrawka zieleni wśród rozrastających się osiedli.

8 czerwca

„Kogutkowe przygody – czytanie na zaczarowanym dywanie” – godz. 9.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

W dniach 2–10 czerwca odbywa się Ogólnopolski Tydzień Czytania Dzieciom pod hasłem *Czytanie łączy*. Z tej okazji Filia nr 54 organizuje spotkanie z przedszkolakami, podczas którego poznają książkę Barbary Sudoł pt. *Kogutek Ziutek w Krakowie*.

„Ubieranie Lajkonika” – godz. 17.30–18.30

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11 / tel. 797-301-003

Marta Półtorak w wstępie historycznym nawiąże do tradycji zwierzyńceckich. Podczas wieczoru zaprezentowane zostaną wiersze zgłoszone do konkursu poetyckiego *Wiersze ze Zwierzyńcem w tle*. Podczas spotkania przygotowana zostanie dekoracja. Fragmenty wierszy zostaną przyklejone do papierowej postaci Lajkonika.

„Obrazki” – godz. 18.00

Filia nr 27

ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016

Wernisaż wystawy obrazów uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej *Gaudium et Spes*.

„Wieczór poetycki Marka Porąbki” – godz. 19.00

Filia nr 22

ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

Marek Porąbka urodził się i mieszka w Krakowie, zawodowo jest projektantem, zajmuje się też automatyką przemysłową i pomiarami w hutnictwie. Przygodę z poezją rozpoczął niespodziewanie w 1998 r. w Chorwacji. W 2008 r. ukazał się

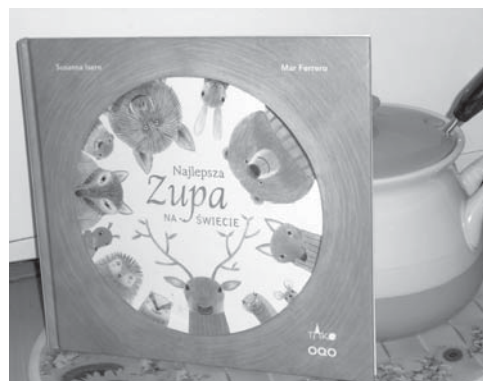
Do słuchania

Niezwykła zupa

Bardzo lubię ciepłe i bezpretensjonalne książki. Magiczne, przeznaczone dla najmłodszych czytelników, nasączone samymi pozytywnymi emocjami, w prosty sposób opowiadające o ważnych sprawach. Książka *Najlepsza zupa na świecie* opowiada o, zdawałoby się, zwyczajnym spotkaniu kilku zwierząt w chatce Żółwia, w głębi lasu. Chcąc schronić się przed zamiecią śnieżną, leśne zwierzęta pukają kolejno do domku Żółwia i proszą o gościnę. Ten jednak zabiera się do gotowania zupy, a każdy z jego przyjaciół ma ze sobą jakiś przysmak. Wspólnie kroją, siekają, wrzucają różne składniki do garnka, mieszają, każdy ma jakiś wkład w przygotowanie zupy. Podczas gdy na zewnątrz szaleje zamieć, w domu Żółwia jest przytulnie, ciepło, gwarno i wesoło. Przyjaciele opowiadają wesołe historie, śpiewają piosenki, tańczą, a potem próbują przygotowane danie i zgodnie stwierdzają, że to najlepsza zupa na świecie. W czym tkwi jej sekret? Jeśli

chcą państwo wspólnie z dziećmi poznać ten magiczny składnik, zachęcam do przeczytania książki Susanny Isern *Najlepsza zupa na świecie* z kolorowymi ilustracjami Mar Ferrero. Książkę z języka hiszpańskiego przetłumaczyła Beata Haniec. Na ostatniej stronie znajduje się przepis na najlepszą zupę na świecie, zachęcam dorosłych i dzieci do jej spróbowania. Smacznego!

Maria Twardowska-Hadyniak

Susanna Isern, *Najlepsza zupa na świecie*, Wyd. Tako, Toruń 2017

Pisarz pochodzący z Ghany

Patrick Addai to pochodzący z Ghany, a mieszkający w Austrii pisarz tworzący literaturę dla dzieci. W maju Biblioteka Kraków miała przyjemność gościć autora w Filiach nr 16 i nr 20 na spotkaniach z najmłodszymi czytelnikami. Książki pisarza zawierają afrykańskie historie, które przybliżają dzieciom i młodzieży kulturę odległego kontynentu. W zbiorach Biblioteki Kraków, dzięki uprzejmości Wydawnictwa BJ Service, znalazły się dwie publikacje autora: *Kalebasa pełna mądrości. Opowieści i przysłowia afrykańskie* oraz *Spytała żaba: Czy mam poślubić słonia?*

W czasie wizyty w Bibliotece Kraków Patrick Addai odpowiedział na kilka pytań:

Jakie jest Pana ulubione opowiadanie z dzieciństwa?

Moją ulubioną książką z dzieciństwa jest *The African Child Camary Laye* (tytuł polski – *Czarny chłopak* – przyp. JB). Książka ta porusza tematy związane z tradycją i kulturą afrykańską.

Jakich opowiadań, książek lub wierszy najbardziej lubią słuchać afrykańskie dzieci?

Afrykańskie dzieci lubią słuchać afrykańskich historii i wierszy, także tych antropologicznych.

Co najbardziej zaskakuje Pana w europejskich książkach dla dzieci?

Jest wiele fantastycznych książek z moralnym przesłaniem, takich książek w Afryce raczej się nie spotyka.

Jaką książkę poleci Pan czytelnikom Biblioteki Kraków: dzieciom, młodzieży i dorosłym?

Dorosłym polecam: Chinua Achebe *Wszystko rozpada się* (*Things fall apart*); młodzieży – *The Beautiful ones are not yet born* autorstwa Ayi Kwei Armaha z Ghany; dzieciom natomiast mogę polecić swoją najnowszą książkę *Sprich endlich mit mir, Esel!* (tytuł roboczy polskiej edycji – *Porozmawiaj ze mną, osie!* Książka ukaże się w Polsce prawdopodobnie jesienią 2019 roku).

Tekst i zdjęcie: Jolanta Oleksa

Kolekcja komiksów w Filii nr 49

Od roku 2017 Filia nr 49 na os. Tysiąclecia 42 tworzy kolekcję komiksów, która obecnie liczy około 330 pozycji i nadal jest uzupełniana. Zbiór powstał w odpowiedzi na zapotrzebowanie czytelników, a pierwsze egzemplarze zakupiono ze środków budżetu obywatelskiego Dzielnicy XV – Mistrzejowice. Sukcesywnie jest powiększany o nowe tytuły.

Dlaczego komiks? Na ogół hasło *komiks* przywodzi na myśl panteon su-

o tym, że komiks przestał być uważany za gorszy gatunek literatury. Jest to obecnie nie tylko wyjątkowo wciągająca fabuła, klimatyczne historie i fantastyczna akcja, ale niejednokrotnie istotny będzie przekaz, nawiązanie do określonych wydarzeń i swoisty dialog z największymi problemami współczesnego człowieka.

Wiele osób po raz pierwszy styka się z komiksem w dzieciństwie, kiedy objętość tradycyjnej książki może nie-

fol. Dorota Sitnik

perbohaterów Marvela bądź DC Comics, które na dobre wpisały się w krajobraz popkulturowy. Amerykańskie serie są najpopularniejsze, ale godne uwagi są również zeszyty o nieco innej tematyce, chociażby *Thorgal*, stworzony przez polsko-belgijski duet Grzegorza Rosińskiego i Jeana Van Hamme'a, czy z polskiego środowiska *Kajko i Kokosz* autorstwa Janusza Christy lub *Tytus, Romek i A Tomek* Henryka Jerzego Chmielewskiego. Rosnącą popularnością wśród czytelników cieszą się skończone powieści graficzne – komiksy w wersji książkowej m.in. *Z biegiem sztuki* opowiadający o małej dziewczynce, której towarzyszy figlarny kot Vincent.

Przeczy to pogładowi, który do niedawna przeważał, jakoby taka forma literacka była przeznaczona jedynie dla dzieci, ponieważ obrazki ograniczają lub wręcz zastępują czytelnikowi jego wyobraźnię, a zawężenie tekstu do dialogów i krótkich opisów nie pozwala na zbudowanie głębszej fabuły, czy też to, że opowieść rysunkowa przedstawia niezobowiązujące historyjki i jest źródłem niewyśublimowanej rozrywki. Świetnym przykładem przeczącym tego typu stwierdzeniom jest komiks *Irena Sendlerowa* Davida Evrarda, Jeana Davida Morvana, Séverine Tréfouël lub fakt, że Muzeum Powstania Warszawskiego organizuje cyklicznie konkurs na komiksy o tematyce wojennej. To nie wszystko. Już od kilku lat sale kinowe pękają w szwach na premierach filmów powstających na podstawie komiksów. Kolejne odśrody *Thora* czy *Iron Mana* biją rekordy popularności, co również świadczy

co przerażać, natomiast obrazki zachęcają do lektury. Niektórym fascynacja komiksem nie przechodzi i nawet jako dorośli chętnie sięgają po ten gatunek. Sporo ukazujących się obecnie na polskim rynku tytułów to pozycje przeznaczone dla dojrzałego czytelnika.

W tym roku obchodzimy stulecie polskiego komiksu, co między innymi było pretekstem do otwarcia wystawy w Muzeum Narodowym i stworzenia tam świetnej ekspozycji zatytułowanej *Teraz KOMIKS!*

Polecamy *Leksykon powieści graficznych* pod redakcją Sebastiana Jakuba Konefała (i intelektualnym patronatem Jerzego Szyłaka), który zawiera opracowania na temat powieści graficznej. Nieprzypadkowa wydaje się obecność komiksów będących adaptacjami literatury lub tytułów czerpiących z literatury. Autorzy postawili jednoznaczną tezę: miarą wartości komiksu jest jego literackość, a te publikacje, które mają najwięcej wspólnego z literaturą, to właśnie *powieści graficzne* – najwyższy stopień ewolucji gatunku. Sam termin został wprowadzony w Ameryce, by rozróżnić ambitniejsze pozycje od ukazujących się co miesiąc przygód superbohaterów.

Najczęściej wypożyczane w Filii nr 49 komiksy to: *Z biegiem sztuki*, *Marvel super bohaterowie*, *Thor*, *Tintin*, *Hugo*, *Gnat*, *Irena – historia opowiedziana inaczej*, *Sisters*, *Smerfy*, *Lil i Put*, *Przygody Koziołka Matołka i Małpki Fiki Miki*, *Kajko i Kokosz – szkoła latania*, *Kaczor Donald* i *Myszka Miki*.

Dorota Sitnik
Barbara Piasecka

debiutancki tomik wierszy poety *W lustrze*, a w następnych latach kolejne. Wiersz *Z wiosną przyszło* został wybrany i prezentowany przez organizatorów w ramach obchodów Światowego Dnia Książki 2016 w Edynburgu.

9 czerwca

„Piknik Krowoderski” – godz. 12.00–18.00

Park im. Henryka Jordana

al. 3 Maja 11

Biblioteka Kraków zaprasza do udziału w pikniku rodzinnym zorganizowanym w Parku im. Henryka Jordana w Krakowie. W programie: zabawy i zagadki literackie, a także rebusy i kolorowanki. Dodatkową atrakcją będzie organizacja akcji bookcrossingowej. Organizatorami pikniku są: MDH *Dom Harcerza* oraz Rada Dzielnicy V Krowodrza.

„Bal na Stawach – ubieranie Lajkonika” – godz. 18.00–19.00

Plac na Stawach, Zwierzyniec

W trakcie *Balu na Stawach* zaprezentowane zostaną wiersze zgłoszone do konkursu poetyckiego *Wiersze ze Zwierzyniec w tle* organizowanego przez Filie nr 26 Biblioteki Kraków. Dodatkową atrakcją będzie papierowa postać Lajkonika z przypiętymi fragmentami wierszy.

„Dni Nowej Huty” – godz. 15.00–19.00

Teren zielony przy Nowohuckim Centrum Kultury

al. Jana Pawła II 232

Biblioteka Kraków zaprasza na swoje stoisko przygotowane w ramach wydarzenia *Dni Nowej Huty*. W programie przewidziano: rywalizacje sportowe, konkursy i zagadki literackie, gry i zabawy podwórkowe oraz z wykorzystaniem chusty animacyjnej, a także malowanie twarzy.

„Piknik z okazji 40-lecia osiedla Piaski Nowe” – godz. 13.00–20.00

Plac wokół pawilonu przy ul. Łużyckiej 55

Biblioteka Kraków zaprasza do udziału w pikniku rodzinnym zorganizowanym z okazji 40-lecia osiedla Piaski Nowe. W programie: zabawy i zagadki literackie, a także rebusy i kolorowanki. Dodatkową atrakcją będzie organizacja akcji bookcrossingowej.

„IV Turniej Szachowy dla Dzieci Biblioteki Kraków”

– godz. 14.00–18.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Biblioteka Kraków zaprasza dzieci do udziału w otwartym turnieju szachowym (7 rund systemem szwajcarskim). Sędzią głównym zawodów będzie arbiter klasy FIDE Stanisław Cichorz. Dla zwycięzców przewidziane są nagrody. Sponsorem nagród będzie m.in. firma marketingowa Kampanie SEO oraz Gabinet Stomatologiczny Beauty Dent.

12 czerwca

„Uwolnij swoje książki, dziel się z innymi radością czytania”

– w godzinach otwarcia bibliotek

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Włączając się w Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek pracownicy Filii nr 49 Biblioteki Kraków zainicjowali wcześniej książki na przystanki i ławki na Mistrzejowicach, aby każdy chętny mógł zabrać je do domu i przeczytać.

„Legendy i tradycje starego Krakowa” – godz. 9.00

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Spotkanie z Ewą Stadtmüller dziennikarką, pisarką i pedagogiem, autorką wielu książek dla dzieci, wśród których są bajki, opracowania znanych legend oraz wiersze. Podczas spotkania autorka przypomni dzieciom legendy i tradycje związane z Krakowem.

„Z bajkami za pan brat” – godz. 10.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Spotkanie dla dzieci w wieku przedszkolnym, podczas którego uczestnicy opowiedzą o ulubionych bohaterach literackich i wykonają prace plastyczne.

„Wianek z kwiatów – warsztaty” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Podczas warsztatów uczestnicy nauczą się dobierać i łączyć różne elementy kwiatowe na obwódzie wstążki tworząc dopasowane do miary wianki (np. na świeczniki lub drzewo).

„Uwolnić książki – Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek”

– godz. 12.00

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Włączając się w Ogólnopolskie Święto Wolnych Książek pracownicy Filii nr 52 Biblioteki Kraków zanoszą oznakowane wcześniej książki na przystanki i ławki w okolicy, aby każdy chętny zainteresowany książką mógł zabrać je do domu i przeczytać.

13 czerwca

„Warsztaty rękodzieła artystycznego. Zajęcia z filcowania i wikliny papierowej” – godz. 16.00

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Podczas warsztatów uczestnicy nauczą się podstaw technik filcowania i prostych splotów wikliniarskich. Filcowanie i plecionkarstwo to wspaniała zabawa, rozwijająca kreatywność, wyobraźnię oraz zdolności manualne.

„Wokół lwowskiej szkoły matematycznej – Genialni – Mariusza Urbanka” – godz. 16.30

Filia nr 2

ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43

Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki. Uczestnicy poznają życiorys oraz największe naukowe osiągnięcia uczonych, którzy w latach międzywojennych tworzyli tzw. lwowską szkołę matematyczną. Ich burzliwe losy oraz kariery naukowe zestawiał Mariusz Urbanek.

„Zobaczcie, jakie zawody istnieją wokół nas!” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura książek dla dzieci z serii *Mądra Mysz*. Czytanie będzie inspiracją do pogadanki o ciekawych i trudnych zawodach. W trakcie zajęć przewidziano wykonanie prac plastycznych oraz tematyczne zagadki, krzyżówki i rebusy.

„Wakacyjne plany” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Podczas zajęć uczestnicy wysłuchają fragmentów książki *Wakacje Mikołajka*, a następnie opowiedzą o własnych przygodach. Na koniec zajęć wykonają kartkę wakacyjną metodą quillingu.

„Środek motka – quilling” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Zajęcia dla miłośników rękodzieła, podczas których uczestnicy poznają technikę quillingu, rodzaj papiero-plastyki, zwanego też „papierowym filigranem”. Spotkanie skierowane do seniorów.

14 czerwca

„Zabawa w maga – zajęcia czytelnicze” – godz. 10.00

Filia nr 7

al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

Celem spotkania jest zachęcenie dzieci w wieku 6–7 lat do czytania książek. Podczas spotkania uczestnicy zostaną zapoznani z historią o sułtanie i jego doradcy.

„Książka na wakacje” – godz. 10.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Warsztaty czytelnicze, podczas których zaprezentowane zostaną książki polecane na wakacje. W trakcie zajęć przewidziano głośną lekturę fragmentów książki Małgorzaty Strękowski-Zaremby *Wakacje z krową, czółgiem i przestępcą* oraz gry, zabawy i zagadki związane z latem.

„Nagroda Żółtej Ciżemki” – godz. 12.00

Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”

ul. Szczepańska 1

Wręczenie Nagrody *Żółtej Ciżemki* dla autora i ilustratora najlepszej książki dla dzieci roku 2017. W programie spotkanie z członkami kapituły oraz laureatami.

„Klub Pasjonata Książki. Spotkanie dla seniorów 60+” – godz. 16.30

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Czerwcowe spotkanie Klubu Pasjonata będzie okazją do przedwakacyjnej refleksji na temat motywu wędrówki i podróży w literaturze w różnych ujęciach. Wędrówka stanie się kolejnym pretekstem do nabrania dystansu do siebie, rzeczywistości i przedostania się w sferę marzeń, subiektywizmu i osobistych odkryć.

KAPSUŁA PAMIĘCI cz. V Polowanie na bestsellery

Dla kogoś, kto urodził się w latach 90., że nie wspomnę o jeszcze młodszych rocznikach, wyobrażenie sobie tłumu ludzi kłębiących się pod księgarnią w gigantycznej kolejce po książki może wydawać się czymś abstrakcyjnym. Jednak tak było naprawdę. Gdy w 1969 roku po raz pierwszy wydano w Polsce *Uliksa* Jamesa Joyce’a, warszawska księgarnia PIW znalazła się w prawdziwym stanie oblężenia. To nie jedyny taki przykład z tamtej epoki. Sama pamiętam, ile

czyli czasu politycznej „odwilży”. Na Gwiazdkę 1955 r. do rąk czytelników trafił *Zły Leopolda Tyrmanda*, moim zdaniem pierwszy polski powojenny bestseller. Jego popularność była tak ogromna, że sprzedaż ograniczano do sztuki na kupującego. Ta powieść, łącząca cechy sensacji oraz literatury brukowej, będąca jednocześnie panoramą ówczesnej Warszawy, przyniosła autorowi popularność, a w sensie materialnym... talon na samochód. Kryminały były masowo czytane. Każdy,

Dawna Filia nr 4 Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Dietla

trudu kosztowało mnie zdobycie książek Antoniego Kępińskiego czy kryminałów Chandlera. Czyżby w czasach PRL-u zainteresowanie literaturą było większe niż obecnie? Nie zamierzam dokonywać tu analizy porównawczej, choć pewne oczywiste wnioski nasuwają się same. W czasach Polski Ludowej nakłady książek, w porównaniu z dzisiejszymi, były astronomiczne, literaturę cieszącą się dużym zainteresowaniem ze strony czytelników można było dostać wyłącznie na czarnym rynku, po odpowiednio zawyżonych cenach. Książki, które trafiały do księgarni, zniknęły w błyskawicznym tempie.

Oglądam kolejny fragment *Polskiej Kroniki Filmowej* z 1951 roku. W kadrze pojawiają się przedwojenne książki, a Andrzej Łapicki czyta: *Tu nie potrzeba komentarza: „Trędowata”, „Dzika Urszula”, „Jawnogrzeźnica” – oto czym karmiono ludzi w Polsce przedwojennej, oto, jak wyglądała tania książka dla wszystkich*. Niektórzy decydenci uważali, że społeczeństwo powinno czytać Marksa i Lenina, a nie kryminały, romanse i inne zaśmiecające umysł pozycje. A czego chciało społeczeństwo? Zwyczajnie dobrej książki. Określenie *dobra książka* dotyczy wartościowych pozycji, o których głośno było na świecie, głównie zachodnim. W czasach PRL-u chętnie sięgano po kryminały, powieści milicyjne, ale także obyczajowe i historyczne. W pierwszych latach wyboru praktycznie nie było. Sytuacja poprawiła się nieco od 1956 roku,

któ pamięta te czasy, bez trudu rozpozna trzy kryminalne serie wydawnicze: *Klub Srebrnego Klucza* Wydawnictwa Iskry, *Z Jamnikiem* Czytelnika oraz *Labirynt* Wydawnictwa MON. Powieści Agathy Christie, Arthura Conana Doyle’a, Petera Cheyneya, czy też naszych rodzimych autorów: Tadeusza Kostecznego, Zygmunta Zeydlera-Zborowskiego, Joe Alexa, Joanny Chmielewskiej ukazywały się wtedy w ogromnych nakładach, ale błyskawicznie zniknęły z księgarni, stając się chodliwym towarem na rynku wtórnym.

Oczywiście nie tylko literatura sensacyjno-kryminalna cieszyła się tak dużym powodzeniem. MON wydawał serię historyczną dotyczącą II wojny światowej – *Bibliotekę Żółtego Tygrysa*. Te cienkie tomiki z charakterystyczną okładką miały największe szanse znaleźć się na wielu meblościankach PRL-owskich mieszkań. Wypuszczano je na rynek w ogromnym nakładzie 200 tys. egz. i w przeciwieństwie do innych serii – wznawiano. Bardziej wybredni czytelnicy „polowali” na wydawaną od 1957 roku czytelniczką *Nike* oraz pozycje edytowane przez Państwowy Instytut Wydawniczy w serii *Klub Interesującej Książki*.

Nieco inaczej przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o powstanie w czasach PRL-u hity literatury młodzieżowej. Wprawdzie ciągle są obecne na rynku wydawniczym i w bibliotekach,

dokończenie na s. 12 →

Bal na Stawach

fol. Archiwum Makino

Już po raz siódmy odbędzie się w sercu Półwisia Zwierzynieckiego *Bal na Stawach*, za sprawą organizatora i kontynuatora tradycji – Jarosława Sokoła współpracującego z Radą Dzielnicy VII i Fundacją Pro Artem, a także dzięki współpracy i pomocy Urzędu Miasta Krakowa, Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Wydziału Rozwoju Miasta Krakowa oraz Biblioteki Kraków.

9 czerwca w sobotnie popołudnie od godziny 16.00 mieszkańcy Krakowa będą mieli okazję podczas wspólnej zabawy przypomnieć sobie, czy też dowiedzieć się więcej o wspaniałych postaciach twórców nie tylko lokalnej kultury i sztuki, a także ich dokonaniach na polskich i zagranicznych scenach. Zagości bowiem folklor miejski Krakowa, Lwowa i Warszawy. Tegoroczny *Bal* będzie poświęcony Aleksandrowi Makino Kobylińskiemu, który wystąpi z Andrusami. Na estradzie usłyszymy i zobaczymy także: Jacka Chruścińskiego i Zwierzynieckie Kin-dry, Zosię Sydor, Lwowską Kapelę Podwórkową *Ta – Jój* im. Kazimierza Kija Galikowskiego z Przemyśla, zespół Menele z Warszawy, Teatr *Fredreum* z Przemyśla oraz innych artystów, poetów, pisarzy i dziennikarzy.

Muzyka przeplatana będzie pogadankami, konkursami, występami tanecznymi i wieloma innymi atrakcjami.

Odbędą się warsztaty plastyczne dla dzieci, liczne konkursy z nagrodami oraz zbiórka pieniędzy na rzecz Fundacji Serce Dziecka – wspomagającej chore dzieci. Zaprezentowane zostaną wiersze zgłoszone do konkursu poetyckiego pt. *Wiersze ze Zwierzyniecem w tle* zorganizowanego przez Filię nr 26 Biblioteki Kraków. Odbędzie się także tzw. ubieranie Lajkonika w poezję. *Bal* poprowadzi tradycyjnie duet – Katarzyna Siwiec i Marek Koziół oraz zaproszeni goście, którzy opowiedzą o dawnych tradycjach zwierzynieckich, katarzyniarzach, kuglarzach, przedstawicielach rzadkich rzemiosł, którzy dawnymi czasy prezentowali swoje umiejętności na miejskich placach, ulicach i podwórkach. Przypomniana zostanie także sylwetka Stefana Dymitra, znakomitego i legendarnego skrzypka, samouka narodowości romskiej.

Podczas imprezy będzie czynny ogródek słynnego *Baru na Stawach*, nie zabraknie potraw z ruszty, słodkiego poczęstunku oraz tradycyjnych krakowskich obwarzanków. Zwieńczeniem zabawy będą wspólne tańce do późnej nocy.

Serdecznie zapraszamy – będzie się działo...

Barbara Zajączkowska
i Jarosław Sokół

fol. Stanisław Malik

W Klubie Pasjonata każdy uczestnik zajęć staje się przewodnikiem. Zajęcia realizowane są w oparciu o pomysły i scenariusze wypracowywane wspólnie. Spotkanie poprowadzi Weronika Śliwiak.

„*Śnieg Orhana Pamuka*” – godz. 17.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla dorosłych, podczas którego omawiana będzie książka noblisty Orhana Pamuka *Śnieg* – polityczny thriller inspirowany twórczością Dostojewskiego. Książka oddająca realia współczesnego świata, zde-rzania kultur, obyczajów islamu i chrześcijańskiej Europy.

15 czerwca

„*Cuda z papieru – kartka dla Taty*” – godz. 16.30

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Zajęcia plastyczne, podczas których dzieci wykonają techniką iris folding kolorowe kartki z życzeniami dla ojców.

16 czerwca

„*Biblioteka Kraków – z książką przez historię – piknik rodzinny Dni Dzielnicy III*” – godz. 14.30–18.30

Boisko Klubu Sportowego *Wieczysta*, ul. Chałupnika 16

Podczas pikniku rodzinnego z okazji Dni Dzielnicy III zapraszamy na stoisko Biblioteki Kraków. W programie przewidziano rodzinne gry i zabawy umysłowe, ką-cik plastyczny oraz wiele innych atrakcji.

„*Tu będzie szkoła!*” – godz. 11.00–18.00

Biblioteka Kraków weźmie udział w festynie rodzinnym zorganizowanym na os. Złocien. Będzie to dobra okazja, by mieszkańcy poznali ofertę biblioteki, której filia powstanie w niedalekiej przyszłości na osiedlu. W programie: zbiórka książek wydanych po 2008 r. dla przyszłej filii, warsztaty tworzenia książek origami i rodzinnej historii, warsztaty tworzenia własnościowego znaku książki tzw. ekslibrisu oraz zabawy literackie. Będzie również możliwość skorzystania z rodzinnej strefy czytelniczej.

19 czerwca

„*Inteligentny skandalista – Oskar Wilde*” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. Gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Wykład multimedialny Krystyny Maśnik dotyczący życia i twórczości Oscara Wilde’a, irlandzkiego poety, prozaika, dramatopisarza i filologa klasycznego.

„*Wilno i okolice. Miejsca, ludzie i wydarzenia cz. I – wykład dr. Tom-masza Dudka*” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Tomasz Dudek, historyk, bibliotekarz i archiwista, doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, przewodnik turystyczny po Krakowie i Małopolsce. Autor wielu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu historii Polski XIX i XX wieku. Cykl wykładów o Wilnie i okolicy będzie poświęcony zarówno historii, jak i ludziom, którzy tworzyli krajobraz kulturowy Wileńszczyzny do 1945 roku.

20 czerwca

„*Co warto wiedzieć o krajach, czyli Francja elegancja Grzegorza Strze-bońskiego*” – godz. 13.00

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Spotkanie Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci, podczas którego uczestnicy będą rozmawiać o książce Grzegorza Strzebońskiego *Co warto wiedzieć o krajach, czyli Francja elegancja*.

„*Warsztaty rękodzieła artystycznego. Zajęcia z filcowania i wikliny papierowej*” – godz. 16.00

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Podczas warsztatów uczestnicy nauczą się podstaw technik filcowania i prostych splotów wikliniarskich. Filcowanie i plecionkarstwo to wspaniała zabawa, rozwija-jąca kreatywność, wyobraźnię oraz zdolności manualne.

„*Zobaczcie, jakie zawody istnieją wokół nas!*” – godz. 17.00–18.00

Filia nr 8

ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośna lektura książek dla dzieci z serii *Mądra Mysz*. Czytanie będzie inspiracją do pogadanki o ciekawych i trudnych zawodach. W trakcie zajęć przewidziano wyko-nanie prac plastycznych oraz tematyczne zagadki, krzyżówki i rebusy.

„Poczytaj z Tatą” – godz. 17.00

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Zajęcia edukacyjne przeznaczone dla najmłodszych odbiorców sztuki. Dzieci zostaną zapoznane z sylwetkami wybranych krakowskich autorów książek dla najmłodszych. Podczas spotkania uczestnicy wykonają prace plastyczne oraz ćwiczenia językowe. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii.

„Václav Havel. Na wyciągnięcie ręki – wernisaż wystawy” – godz. 17.00

Nowohuckie Centrum Kultury

al. Jana Pawła II 232, tel. 12 644-02-66

Wernisaż wystawy fotografii przedstawiających historię Václava Havla. Autor zdjęć Oldřich Škácha pokazuje Havla widząc w nim polityka, artystę, męża, przyjaciela oraz jednostkę uwikłaną w dzieje. Fotograf towarzyszył Havlowi przez ponad 30 lat życia, stając się częścią jego intymnego świata. Podczas wernisażu zaprezentowany zostanie film *Obywatel Havel*. Sylwetkę Václava Havla przybliży prof. Jacek Baluch – ambasador RP w Czechosłowacji i Republice Czeskiej w latach 1990–1995. Wystawa organizowana jest we współpracy z Biblioteką Kraków i Czeskim Centrum. Kuratorem wystawy jest Jana Bömerová.

21 czerwca

„Tajniki medycyny holistycznej – spotkanie dla seniorów” – godz. 16.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Pogadanka Władysławy Ady Czutej na temat zdrowia i naturalnych sposobów leczenia. Jedną z pasji prelegentki jest medycyna naturalna, w zbiorach zgromadziła ponad sto pozycji wydawniczych związanych z medycyną niekonwencjonalną i od wielu lat chętnie dzieli się tą wiedzą z innymi.

„Spotkanie autorskie z Magdaleną Kocembą” – godz. 17.00

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Spotkanie z Magdaleną Kocembą poetką, wielbicelką muzyki Beethovena i łagodnej natury psów. Spotkanie poprowadzi Piotr Olszówka autor komiksów i bajek dla dzieci, ilustrator, pisarz i fotograf.

„Stalking – jak dobrze, że jest karalny. Rozmowy o książkach” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Dyskusja czytelnicza dotycząca książki Olgi Rudnickiej *Cichy wielbiciele*.

22 czerwca

„Spotkanie z Tatą – czytanie na zaczarowanym dywanie” – godz. 9.30

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Spotkanie z okazji Dnia Ojca, podczas którego uczestnicy wysłuchają wierszy i opowiadań związanych z tym świętem. W trakcie spotkania przewidziano tematyczne kolorowanki.

„Inteligentny skandalista – Oskar Wilde” – godz. 10.30

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Wykład multimedialny Krystyny Maśnik dotyczący życia i twórczości Oskara Wilde, irlandzkiego poety, prozaika, dramaturga i filologa klasycznego.

23 czerwca

„Jaskinia filozofów” – godz. 10.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Pokaz zarejestrowanego na DVD przedstawienia Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej *Jaskinia filozofów*, na podstawie utworu Zbigniewa Herberta, w reżyserii Tadeusza Malaka. Spotkanie kierowane do seniorów.

26 czerwca

„Haft ludowy. Rodzaje, motywy, kolorystyka, ornament” – godz. 11.00

Filia nr 43

ul. gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Uczestnicy zajęć zostaną zapoznani z rodzajami haftu ludowego, kolorystyką i wzorem. Każdy wykona woreczek na zioła lub zakładkę do książki z wykorzystaniem elementów wybranego haftu.

Tradycji krakowskich ciąg dalszy, czyli...

Spacer szlakiem krakowskich legend

Było już o Bożym Narodzeniu w Krakowie, była Wielkanoc po krakowsku... Teraz kolej na poznanie historii i kultury Krakowa poprzez pryzmat legend, bo to właśnie one tworzą magiczny klimat i niepowtarzalną atmosferę miasta.

Wszyscy znamy legendę o wawelskim smoku, pokonanym przez dzielnego szewczyka Skubę, który przechrzył potwora, karmiąc go siarką zaszytą w owczej skórce. Do dziś przypomina o tym wydarzeniu rzeźba stojąca u podnóża Wawelu, zaprojektowana przez niezwykłego artystę i rzeźbiarza prof. Bronisława Chromego.

Bliska jest nam też legenda wyjaśniająca różnice w wielkości wież Kościoła Mariackiego. Historię dramatycznej śmierci braci murarzy, którzy pod koniec XIII wieku zaczęli budowę Kościoła. Do dziś przypomina nam o tym przykuty łańcuchem w Sukiennicach, skrwawiony braterską krwią nóż.

Doskonale pamiętamy też legendę o Wandzie, co nie chciała Niemca, a której bohaterstwo naród uczył usypując kopiec, na którym w 1890 roku postawiono pomnik, zaprojektowany przez Jana Matejkę.

Ślady krakowskich legend można znaleźć również w samym centrum Krakowa, w Rynku Głównym. Jest to legenda o: krakowskich gołębiach, czyli zaklętych w ptaki rycerzach księcia Henryka IV Prawego, który w XIII w. chciał zjednoczyć ziemie Małopolski i mianować się królem; żółtej cizemce i utalentowanym wiejskim chłopcu Wawrzku, który jako pomocnik słynnego rzeźbiarza Wita Stwosza brał udział przy powstawaniu Ołtarza Zaśnięcia Najświętszej Marii Panny, zwanym Ołtarzem Wita Stwosza; o krakowskim hejnale, urywającym się gwałtownie i niespodziewanie, który stał się wizytówką Krakowa i codziennie rozbrzmiewa z Wieży Mariackiej – tak jak podczas sławetnego najazdu i oblężenia miasta przez Tatarów w 1240 roku; o skarbach krzysztoforskich i czarno-księżniku Twardowskim przechowywanym złoto w lochach rozciągających się pod Pałacem Krzysztofory.

Z Tatarami, którzy przez wiele lat w XIII wieku najeżdżali polskie ziemie, wiąże się legenda o Lajkoniku. Do dziś jedną z niezwykle widowiskowych tradycji jest jego pochod, który odbywa się w oktawę Bożego Ciała. W tym roku jak zwykle Konik Zwierzyniecki, zwany Lajkonikiem, przemierzy trasę od ulicy Senatorskiej do Klasztoru Sióstr Norbertanek, następnie ulicami Kościuszki i Zwierzyniecką pod Filharmonię Krakowską, ulicą Franciszkańską i Grodzką do Rynku Głównego, by odebrać z rąk prezydenta miasta *haracz* i wspólnie wzniesić toast za pomyślność krakowian. A jak głosi legen-

foto. Michał Grychowski

da – nie należy uchylać się przed razami jego buławy, gdyż przynoszą one szczęście na cały rok.

Z najazdem tatarskim kojarzy się również legenda dotycząca Panieńskich Skałek, czyli wawozu na zboczach Łasku Wolskiego, w którym można podziwiać fantazyjnie uformowane wapienne skały. Zgodnie z legendą to zaklęte w kamień Panny Zwierzynieckie – zakonnice z klasztoru Norbertanek na Salwatorze.

Spacer po krakowskim Kazimierzu przywodzi na myśl legendę o żydowskim weselu, które przeciągnęło się do późnych godzin wieczornych w piątek, kiedy rozpoczął się szabas, za co weselników spotkała sroga kara. Od tej pory nigdy nie urządzano żydowskich zaślubin w piątek, słuchając przestróg, szeptów i jęków przeklętych weselników, które ponoć można słyszeć nieopodal synagogi.

Przechodząc ulicą Karmelicką uwagę przykuwa wmurowany w ścianę Kościoła Nawiedzenia Najświętszej Marii Panny kamień z odciskiem stopy królowej Jadwigi. Z tym miejscem związana jest legenda o dobrym sercu królowej Jadwigi i młodym kamieniarzu pracującym przy budowie kościoła.

Najnowsza legenda krakowska to opowieść o czakramie, czyli jednym z kilku unikatowych w świecie miejsc o niezwykle silnej energii, dobroczynnie oddziałującej na ludzi. Wszystkich zainteresowanych mistyczną tajemnicą Krakowa odsyłam do książki Zbigniewa Święcha *Czakram wawelski. Największa tajemnica wzgórze* oraz książki Leszka Mateli odslaniającej wiele do tej pory ukrytych tajemnic czakramu wawelskiego.

Ciekawym kompendium wiedzy na temat krakowskich legend jest też bogato ilustrowany album z reprodukcjami dzieł Marcello Bacciarellego, Jana Matejki, Hipolita Lipińskiego, Józefa Mehoffera i wielu innych, autorstwa Anny Szałapak i Rafała Korzeniowskiego, pt. *Legends i tajemnice Krakowa*.

Małgorzata
Czerwiec-Dzierżymirska

Niezwykła historia pewnej kolekcji (cz.3)

XV Dzielnica Paryża, nieopodal Pól Marsowych i wieży Eiffla, mieści się biuro dewelopera i przedsiębiorcy branży architektoniczno-budowlanej. Na wprost niego znajduje się niewielki antykwariat sztuki azjatyckiej, niepodzielne królestwo pana Hionam Choi. Dwa diametralnie różne światy. Z jednej strony zaawansowane technologie budowlane, nowoczesne projekty, innowacyjność, dynamika i wszystko z czym kojarzy się XXI wiek, z drugiej świat papieru, porcelany, starych rzeczy, miejsce wydawałoby się zapomniane przez Boga i ludzi.

Przez wiele lat bohater naszej opowieści codziennie, w drodze do pracy, obojętnie mijal witrynę sklepika. Pewnego dnia, przy okazji sprzeczki o miejsce postojowe, poznał jego właściciela. Wtedy też po raz pierwszy zwrócił uwagę na starannie wystawione książki i grafiki. Pojawiła się myśl, że może tam, w czeluściach tego składu różności można znaleźć coś, co będzie miało choć daleki związek z rodzinną kolekcją starodruków.

Wizyty, u jakże sympatycznego sąsiada, stały się częste, a każda następna powodowała rosnącą ciekawość. Wstępne rozczarowanie spowodowane było zawiedzionym nadziejami: tu nie znajdę dla siebie nic związanego z rodzinną kolekcją, natomiast ciekawość wzbudziły bogato ilustrowane książki o sztuce Dalekiego Wschodu. Pan Hionam Choi był prawdziwym znawcą tematu. Ze swadą rozprawił o zachwycającym świecie kultury japońskiej. Z biegiem czasu owe spotkania stały się codziennym rytuałem dwóch równorzędnych partnerów dyskutujących o wspólnej fascynacji

Jerzego od następnego zbierackiego nałogu. Powoli rodziła się nowa kolekcja, do szpiku kości własna, niezwiązana z dziełem ojca.

Pierwsza wizyta w Japonii w roku 2006 i kolejne podróże przyniosły kontakty z tamtejszymi ekspertami, pozwoliły mu poszerzyć i ugruntować wiedzę na temat japońskiej sztuki drzeworytniczej. Obecnie kolekcja drzeworytów Jerzego Leskowicza stanowi jeden z najwybitniejszych prywatnych zbiorów w Europie. Składają się nią między innymi dzieła takich twórców jak: Utagawa Hiroshige, Utagawa Katsukawa, Shunshō, Keisai Eisen, Tōshūsai Sharaku, Katsushiki Hokusai. Na szczególną uwagę zasługują kompletne cykle serii *Sześćdziesiąt dziewięć stacji na drodze do Kisokaidō*, *Słynne widoki Kioto i Sto słynnych widoków Edo*, *Trzydzieści sześć widoków Fuji* Hokusaja oraz kilka unikatów, jedynych znanych na świecie egzemplarzy drzeworytów, m.in. autorstwa Kabukidō Enkyō. Część tych wspaniałych zbiorów zaprezentowana została na wystawie pt. *Podróż do Edo* w Muzeum Narodowym w Warszawie w lutym-maju 2017 r., a wydawnictwo Taschen wydało w tym samym roku ekskluzywną, limitowaną edycję albumu prezentującego zbiory.

Tym akcentem kończymy opowieść o niezwykłej rodzinie, ich losach i pasjach dziedziczonych z pokolenia na pokolenie. O ludziach którzy zgromadzili imponujące zbiory, zawierające skarby dziedzictwa kulturowego. W kolejnych numerach Informatora Biblioteki Kraków będziemy mieli możliwość bliższego poznania starodruków pochodzących ze zbioru Jerzego Leskowicza.

drzeworytami mistrzów *ukiyo-e*. Fantastyczne pejzaże, widoki miast, niespotykany w Europie sposób traktowania perspektywy stały się motywem przewodnim ich niekończących się dysput. Tylko kwestią czasu było uzależnienie

Na zdjęciu okładka albumu: Hiroshige & Eisen. *The sixty - nine stations along the Kisokaido*, Köln, Taschen Deutschland GmbH+, 2017.

Fot. Michał Grychowksi

29 czerwca

„Kolory lata” – godz. 17.00

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Finisaż wystawy malarstwa Barbary Kańskiej, artystki amatorki współpracującej z Bronowickim Stowarzyszeniem Przyjaciół Sztuk Wszelkich oraz Galerią Osób Niepełnosprawnych *Stańczyk* przy ul. Królewskiej.

**Spotkania w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1**

5 czerwca

„Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich” – godz. 17.30

Prowadzenie: Paweł Brzegowy

8 czerwca

„Promocja książki Marty Kurek *Szał Vandy*” – godz. 18.00

Prowadzenie: Barbara Pajchert

Urodzona w 1997 roku Marta Kurek książkę *Szał Vandy* wydała samodzielnie dzięki funduszom zebranym w zbiorce crowdfundingowej.

11 czerwca

„Promocja książki Katarzyny Solak *Dwie rodziny, dwa światy*” – godz. 18.00

Prowadzenie i czytanie fragmentów książki: Ilona Baster.

Odnajdzone fotografie i tworzenie drzew genealogicznych przodków zainspirowały autorkę do opowiedzenia w formie fabularyzowanej kroniki dwóch rodzin – Solaków i Zajkowskich od początku XIX wieku do połowy XX.

12 czerwca

„Z poezją przez lato” – godz. 18.00

Prowadzenie: Anna Pituch-Noworolska

Wiersze przeczytają poeci zrzeszeni w Krakowskim Oddziale Związku Literatów Polskich, w Kole Młodych, ale także zaproszeni goście z innych oddziałów.

15 czerwca

„Spotkanie autorskie z Tomaszem Pospieszny” – godz. 18.00

Prowadzenie: Ewelina Wajs

Tomasz Pospieszny doktor habilitowany nauk chemicznych, bibliofil, autor trylogii kobiet atomu: *Nieskalana sława. Życie i dzieło Marii Skłodowskiej-Curie, Radowa księżniczka. Historia Ireny Joliot-Curie oraz Zapomniany geniusz. Lise Meitner – pierwsza dama fizyki jądrowej*. W 2018 roku przypada 120 rocznica odkrycia przez Marię Skłodowską-Curie i Piotra Curie polonu i radu oraz 115 rocznica pierwszego przyznania Nagrody Nobla kobiecie.

18 czerwca

„Ludzie przeciwko myśliwym, myśliwi z ludźmi – spotkanie z cyklu *Bajka o...*” – godz. 18.00

Zbigniew Bajka badacz rynku mediów, ekspert, wykładowca w Instytucie Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego oraz w Krakowskiej Akademii im. A. Frycza-Modrzewskiego. Autor i współautor kilkunastu książek.

19 czerwca

„Lato, lato, jak się masz? – biesiada poetycka” – godz. 18.00”

Prowadzenie: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta

Wokal i fortepian: Barbara Leśniak

W programie recytacja autorskich wierszy o lecie, wakacjach i Nocy Świętojańskiej – liryka miłosna i utwory satyryczne w wykonaniu: Renaty Batko, Katarzyny Bułat, Joanny Babiarcz, Marzeny Dąbrowy Szatko, Agaty Dziewońskiej, Małgorzaty Hrycaj, Adriana Jarosz, Krystyny Alicji Jezierskiej, Małgorzaty Kulisiewicz, Pawła Kuzory, Joanny Krzyżańskiej, Leszka Lisieckiego, Daniela Lizonia, Agaty Litwin, Krzysztofa Łojka, Marka Monikowskiego, Roberta Marcinkowskiego, Joachima Neandera, Małgorzaty Pfisterer, Anny Pituch-Noworolskiej, Joanny Rządziejewicz, Elizy Segiet, Joanny Słodczyki, Grzegorza Skórki, Jolanty Stelmasiak, Jakuba Szatko, Janusza Szota, Andrzeja Krzysztofa Torbusa, Agnieszki Zięby oraz zaproszonych gości. W czasie biesiady odczytane zostaną wiersze: Anny Kajtochowej, Wiesława Jarosza, Kazimierza Nowaka, Ryszarda Rodzika i Jerzego Tawłowicza.

20 czerwca

„Krakowska Witryna Fotograficzna. Najlepsze zdjęcia maja” – godz. 18.00

Prowadzenie: Marek Lasyk

Krakowska Witryna Fotograficzna jest inicjatywą fotoreporterów prasowych z terenu Krakowa. Zdjęcia publikują nie tylko na łamach prasy, ale także na blogu www.krakowskawitrynafotograficzna.blogspot.com, który jest odwzorowaniem

witryny umieszczonej przy pl. Wszystkich Świętych 11, w oknie Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK. Z witryną współpracować mogą wszyscy fotoreporterzy prasowi, którzy pracują dla mediów analogowych lub cyfrowych.

30 czerwca

Promocja Almanachu Krakowskiej Nocy Poetów, wydanego przez Krakowski Oddział Związku Literatów Polskich – godz. 18.00

Wystawy w filiach Biblioteki Kraków

**„Gaude Mater Polonia – wystawa archiwalnych pocztówek” – w godzinach otwarcia biblioteki od 14 maja do 15 czerwca 2018 roku
Filia nr 7 / al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01**

**„Przestrzenie – barwa i światło – wystawa prac Grażyny Petryszak” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2018 roku
Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022**

**„Wystawa prac Lucyny Prasil” – w godzinach otwarcia biblioteki od 4 do 30 czerwca 2018 roku
Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021**

**„Trochę za duże, trochę za małe – wystawa malarstwa Ewy Boro-wiejskiej” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 maja do 28 czerwca 2018 roku
Filia nr 22 / ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004**

**„Mali ilustratorzy” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2018 roku
Filia nr 26 / ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003**

**„Obrazki” – w godzinach otwarcia biblioteki od 4 czerwca do 2 lipca 2018 roku
Filia nr 27 / ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016**

**„Moja ulubiona bajka” – w godzinach otwarcia biblioteki od 1 do 30 czerwca 2018 roku
Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69**

**„Krzyżkowe obrazy – wystawa haftu krzyżkowego Aleksandry Sieniawskiej” – w godzinach otwarcia biblioteki od 4 do 30 czerwca 2018 roku
Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22**

Opracowanie: Jolanta Oleksa

KAPSUŁA PAMIĘCI cz. V

dokończenie ze s. 8 →

ale nie budzą już takich emocji jak kiedyś. Wtedy do czytania nikogo nie trzeba było nakłaniać. Dla wychowanych w szarej PRL-owskiej rzeczywistości młodych ludzi dalekie wyprawy Tomka Wilmowskiego, bohatera serii książek Alfreda Szklarskiego, były czymś niewiarygodnie egzotycznym, budziły podziw i zazdrość. Motyw podróży w czasie wykorzystała w swojej powieści Maria Krüger. Wydana w 1960 roku *Godzina pąsowej róży* zachwycała ówczesne nastolatki i kolejne pokolenia czytelników, choć dla tych współczesnych, Warszawa przełomu lat 50. i 60. jest tym samym czym epoka *fin de siècle'u* dla głównej bohaterki. I wreszcie absolutny hit książkowy, czyli seria o przygodach Pana Samochodzika wydawana w latach 1964–1985. Malownicze, pobudzające wyobraźnię miejsca, tajemnicze z przeszłości, wartka akcja

i wreszcie sam bohater, ucieleśnienie Zorro i Indiany Jonesa – to wszystko urzekło (i urzeka) czytelników. W latach 60. ukazały się powieści dla młodzieży, które w sposób zupełnie innowacyjny traktowały problemy związane z dorastaniem i może właśnie dlatego zostały entuzjastycznie przyjęte przez czytelników. *Zapałka na zakręcie* (1966) Krystyny Siesickiej, *Ten obcy* (1961) Ireny Jurgielewiczowej, czy też *Sposób na Alcibiadesa* (1964) Edmunda Niziurskiego to książki, które mówią o problemach w dostosowaniu się do rzeczywistości, emocjach i uczuciach towarzyszących młodym ludziom i innych dylematach nastoletniego życia. Z sentymentem się do nich wraca w dorosłym życiu.

Mińły czasy PRL-u. Dziś nie poluje się na bestsellery. Leżą pięknie wydane, czekając na nabywców, bo w dobie nasycenia towarowego to książki walczą o czytelnika, a nie odwrotnie.

Krystyna Wicińska-Liwacz

Podróże niekoniecznie biblioteczne

Praga i okolice inaczej

Niecałe 550 kilometrów jazdy samochodem z Krakowa i już możemy znaleźć się w zaułkach magicznej Pragi czeskiej. Stare Miasto, Josefov, Most Karola, Mala Strana, Złota Uliczka i królewskie Hradczany położone na wysokim brzegu Wełtawy, niepowtarzalny urok knajpek i kawiarenek, monumentalne muzea, o zbiorach których zapisano tomy. To obowiązkowe punkty na mapie każdego turysty. Tłumy odwiedzające główny kościół praski, czyli katedrę pod wezwaniem św. św. Wita, Wojciecha i Waclawa, po przekroczeniu Złotych Wrót na dłużej zatrzymują się przy wejściu

na co roku w tym czasie odbywa się Ogólnoczeska Pielgrzymka ku czci św. Waclawa i święto Dnia Czeskiej Państwowości. Głównym punktem obchodów są uroczystości w katedrze na Hradczanach oraz w miejscowości Brandys nad Labem – Stara Boleslav. Ze skarbcza katedry wyjmowane jest na tę uroczystość największe narodowe sacrum – relikwie głowy św. Waclawa i Palladium Ziemi Czeskiej przechowywane w sanktuarium WMP w Stara Boleslav. Pochód formuje się u stóp brandysowskiego zamku i w uroczystej procesji za świętymi relikwiami udaje się do bazyliki św. Waclawa,

Wprowadzenie relikwii do krypty św. św. Kosmy i Damiana w bazylice św. Wojciecha w miejscowości Stara Boleslav

do kaplicy św. Waclawa. Z pierwotnej kaplicy do dziś przetrwało niewiele: wewnętrzne ściany inkrustowane półszlachetnymi kamieniami, pokryte malowidłami ukazującymi sceny Męki Pańskiej oraz epizody z życia świętego. Wnętrze kaplicy kryje skarb największy, jakim jest relikwiarz św. Waclawa, najbardziej czczonego tam katolickiego świętego, protektora kraju. Czesi wspominają swojego patrona 28 września, w dniu w którym został on podstępnie zamordowany przez siepaczy nasłanych przez rodzzonego brata Bolesława. Zamachu dokonano u wrót dopiero co konsekrowanego kościoła pod wezwaniem św. św. Kosmy i Damiana w miejscowości Stara Boleslav, będącej siedzibą rodową Bolesława. Na pamiątkę tego wydarzenia

miejsca śmierci swego patrona, a następnie na rynek w Stara Boleslav. Na uroczystości, które mają wyjątkowo uroczystą oprawę, przybywają najwyższe władze państwowe. W tym miejscu warto wspomnieć początki państwa polskiego i wspólne wątki łączące oba nasze kraje. Otóż żona pierwszego polskiego władcy, księcia Mieszka I, Dobrawa, pochodząca z rodu Przemyślidów, była córką wspomnianego tu Bolesława zwanego Srogim lub Okrutnym, a święty Waclaw był jej stryjem. Stał się jednym z patronów krakowskiej katedry na Wawelu i z jej wieży obok św. Stanisława, św. Wojciecha i św. Kazimierza spogląda na Kraków, błogosławiąc jego mieszkańcom.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcie: Michał Grychowski

Filia nr 8

dokończenie ze s. 2 →

ców osiedla, zebrano 1000 podpisów poparcia i dzięki wsparciu Prezydenta Krakowa Jacka Majchrowskiego, udało się zachować lokal biblioteczny.

Z zadowoleniem obserwujemy duży wzrost liczby zapisujących się

czytelników, na koniec 2017 r. było to 2541 osób. Z każdym miesiącem przybywa nowych czytelników z różnych rejonów i okolic Krakowa.

Serdecznie zapraszamy małych, średnich i dorosłych czytelników do Filii nr 8 Biblioteki Kraków, gdzie czekają zawsze miłe i uśmiechnięte bibliotekarki.

Teresa Zawadzka
Zdjęcie: Joanna Budzisz

Kalendarium krakowskie

7.06.2008 – w Krakowie zmarł Jacek Targosz (ur. 20.09.1936) – teoretyk muzyki, pedagog, absolwent i wykładowca Akademii Muzycznej w Krakowie. Był też wykładowcą w Papieskiej Akademii Teologicznej. Przez wiele lat był nauczycielem w Państwowej Szkole Muzycznej II st. im. W. Żeleńskiego w Krakowie. Autor m.in. podręcznika *Podstawy harmonii funkcyjnej*.

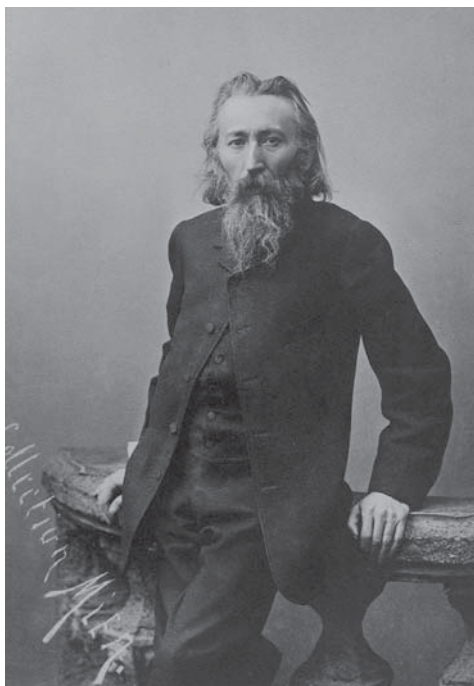
13.06.1958 – urodził się Zbigniew Rabsztyń – malarz, rysownik, grafik, ilustrator, twórca plakatów, okładek płyt i książek, filmów animowanych. Studia ukończył z dyplomem, który został nagrodzony Medalem Honorowym Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Jest twórcą nurtu określanego jako restrukturalizm figuratywny. Autor licznych artykułów i ilustracji prasowych, karykatur i rysunków satyrycznych, m.in. dla *Szpilek*, *Karuzeli*, *Dziennika Polskiego*, *Gazety Krakowskiej*, *Echa Krakowa*, *Gońca Galicyjskiego*. W *Tygodniku Małopolska* prowadził cykl satyryczny pt. *Galicja w krainie czarów*.

14.06.1998 – zmarł w Rzymie Jerzy Hordyński (ur. 18.10.1919 w Jarosławiu) – poeta, eseista i publicysta, autor kilkunastu tomików poetyckich. Należał do Związku Literatów Polskich oraz do Pen Clubu. W czasie pobytu w Krakowie publikował w *Tygodniku Powszechnym* oraz *Życiu Literackim*. Po osiedleniu się w Rzymie nadal nadsyłał teksty do czasopism krakowskich: *Życia Literackiego* i *Przekroju*. Był laureatem włoskich nagród o charakterze międzynarodowym, m.in. Gran Premio Italia.

20.06.1898 – w Zagórzanach k. Gorlic urodził się Witold Taszycki (zm. 8.08.1979 w Krakowie) – językoznawca, badacz onomastyki i polskiej dialektologii historycznej, profesor Uniwersytetu Jagiellońskiego. Był redaktorem serii *Rozprawy z Onomastyki Słowińskiej* oraz współautorem *Zasad pisowni polskiej i interpunkcji ze słownikiem ortograficznym*, a także wydawcą wielu zabytków literatury staropolskiej, m.in.: *Psalterza floriańskiego* i *Najdawniejszych zabytków języka polskiego*. Był przewodniczącym Komisji Ustalania Nazw Miejscowości i Obiektów Fizjograficznych, prowadził też prace nad repolonizacją nazw miejscowych.

21.06.1988 – urodził się Tomasz Pułka (zm. 9.07.2012) – poeta, pochodził z Rudnika k. Myślenic, mieszkał w Krakowie, gdzie studiował polonistykę na UJ. Jego poezje zostały wydane w tomach: *Rewers*, *Paralaksa w weekend*, *Mixtape*, *Zespół szkół*, *Cennik*. Pisał też opowiadania, które zostały wydane pt. *Vida local*. Laureat cenionej w środowisku poetyckim nagrody Dżonka (2007) oraz stypendysta miasta Krakowa. Współpracował z Korporacją Ha!art, za pośrednictwem której publikował internetowe *Impresje rudnickie*. Zginął w wieku 24 lat wskutek utonięcia.

24.06.1838 – w Krakowie ur. się Jan Matejko (zmarł 1.11.1893) – malarz, reprezentant nurtu historyzmu w malarstwie polskim, historyzof. Już w młodym wieku zyskał międzynarodową sławę i uznanie, a krytyka francuska włączyła go do grona najwybitniejszych twórców malarstwa historycznego w Europie. Jego najśłynniejsze dzieła malarskie to m.in.: *Stańczyk*, *Kazanie Skargi*, *Unia Lubelska*, *Bitwa pod Grunwaldem*, *Hołd pruski*. Wydał również publikację *Ubiory w Polsce*, zawierającą ryciny z postaciami w historycznych strojach. Pełnił funkcję dyrektora w Szkole Sztuk Pięknych w Krakowie. Oprócz działalności artystycznej i pedagogicznej, odniósł ogromne zasługi w zakresie opieki nad zabytkami Krakowa, uczestniczył w licznych pracach komisji konserwatorskich. Dofinansowywał miasto, biednych i kulturę, pokazując swoje obrazy za darmo lub przekazując je państwu. Został wyróżniony tytułem honorowego obywatela miasta Krakowa. Mieszkał przy ul. Floriańskiej 41, gdzie obecnie znajduje się muzeum mu poświęcone.

opracowanie: Małgorzata Kosmała

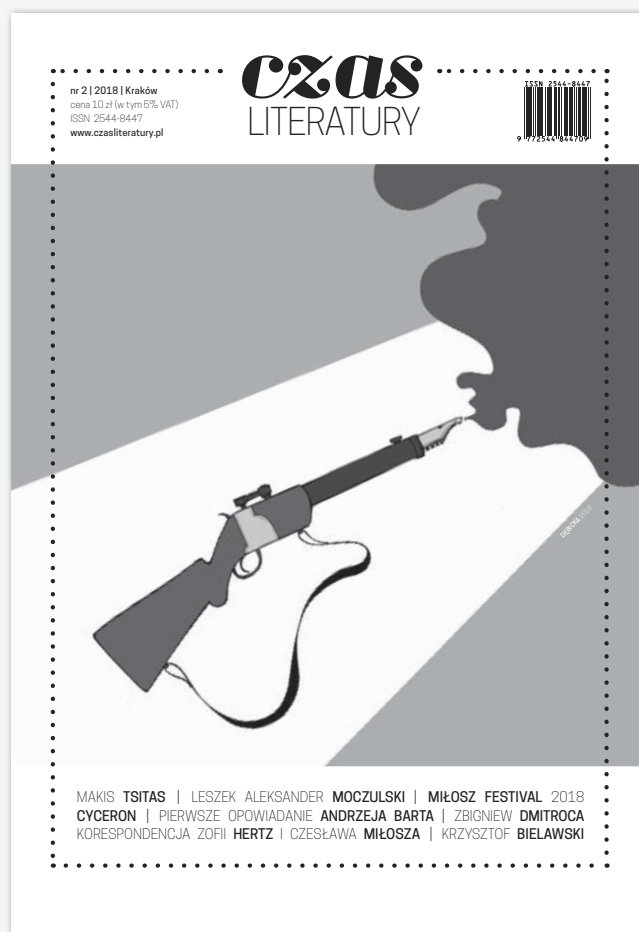
Strofy o Ojczyźnie

8 maja 2018 roku w Filii nr 52 Biblioteki Kraków odbyły się eliminacje do konkursu recytatorskiego dla przedszkolaków pt. *Strofy o Ojczyźnie* organizowanego we współpracy z Młodzieżowym Domem Kultury Fort 49. W tym roku, dla uczczenia 100. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości, tematem przewodnim recytowanych wierszy była szeroko rozumiana Ojczyzna. Dzieci z czterech współpracujących z Filią przedszkoli przygotowały wiersze m.in. Wisławy Szymborskiej, Czesława Janczarskiego, Wandy Chotomskiej, Stanisława Karaszewskiego i Joanny Białobrzskiej. W konkursie wzięło udział 29 dzieci. Jurorzy przyznali 6 nagród i 7 wyróżnień. Pozostali uczestnicy otrzymali dyplomy i nagrody za udział w konkursie.

10 maja 2018 roku w MDK Fort 49 odbyło się uroczyste wręczenie nagród książkowych, które zakupiono dzięki wsparciu finansowemu Rady Dzielnicy XVII Wzgórza Krzesławickie. Uroczystość uświetniła recytacja wierszy w wykonaniu nagrodzonych dzieci, wspólne śpiewanie oraz zagadki o Ojczyźnie.

Magdalena Dąbrowska

CZYTAJcie

KWARTALNIK LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW

CZAS
LITERATURNY

Do diabła z taką wolnością – Jerzy Gizella

Do diabła z taką wolnością – zatyłował swój wiersz w tomie *Tu ciało tam dusza* (2004) Jerzy Gizella, poeta, krytyk literacki.

fol. archiwum J. Gizelli

Jest synem prawnika Edmunda Gizelli i Janiny z Błaszkiwiczów. Przyszedł na świat 23 stycznia 1949 roku w mieście Królów Polski. Tu uczęszczał do V Liceum Ogólnokształcącego im. A. Witkowskiego, potem studiował polonistykę na Uniwersytecie Jagiellońskim. Debiutował w 1969 roku recenzją tomiku poetyckiego Teresy Ferenc pt. *Zalążania*, ogłoszoną na łamach *Poglądów*, a jako poeta – wierszem *Dziadek* opublikowanym w *Głosie Młodzieży*.

Napisał kilkanaście tomików poezji m.in.: *Obustronne milczenie*, *Gorzko* (Filia nr 53), *Szkoła winowajców*, *Rozstrój* (Filia nr 2, 3, 42, 47), *Wiersze wybrane*, *Sąsiad marnotrawny*, *Wpadanie*, *Nocna straż*, *Odrywanie Ameryki*, *Weterani wojny trojańskiej* (Filia nr 21), *Tu ciało tam dusza*, *Sytuacje bezgraniczne* (Filia nr 21, 44, 49). Za twórczość poetycką otrzymał wiele nagród literackich, między innymi Nagrodę im. Andrzeja Bursy i Stanisława Piętaka, a tomik *Tu ciało tam dusza* uzyskał w 2005 r. tytuł Krakowskiej Książki Miesiąca.

W 1969 r. Jerzy Gizella wraz z Andrzejem K. Torbusem i Andrzejem Warzechą założyli grupę poetycką *Tylicz*, do której rok później dołączyli Wiesław Kolarz i Adam Ziemiński, a luźno związany z nimi był Józef Baran. W 1971 roku ożenił się z Ewą Lach, autorką powieści dla młodzieży. W ko-

fol. Archiwum J. Gizelli

lejnych latach rozpoczął studia doktoranckie w Instytucie Psychologii Uniwersytetu Jagiellońskiego, po których podjął pracę naukową w Zakładzie Psychologii Ogólnej Instytutu Psychologii UJ. Od 1986 roku Jerzy Gizella przebywał poza krajem. W 1999 r. Janusz Drzewucki na łamach *Twórczości* napisał: [...] *Dziwny ten Jerzy Gizella. Urodził się w Krakowie, tu skończył studia, tu należy do sławnej grupy poetyckiej Tylicz. Wydał cztery dobrze przyjęte zbiory wierszy, odebrał kilka nagród, miał nazwisko. A jednak w roku 1986 wyjechał z Krakowa do Francji (Orlean, Paryż), potem do Stanów Zjednoczonych*

(przez Nowy Jork do Birmingham w Alabamie). Za granicą podjął pracę w drukarni jako grafik fotooffsetowy. Nie przestał pisać, zza oceanu nadsyłał wiersze, recenzje i szkice literackie do czasopism krajowych m.in.: *Dekada Literacka*, *Nowe Książki*, *Kwartalnik Artystyczny*, *Twórczość*, *Czas Kultury*. Współpracował też z periodykami zagranicznymi m.in.: *List Oceaniczny* (Toronto), *Przegląd Polski* – dodatek kulturalny do *Nowego Dziennika* (Nowy Jork).

W 1999 r. otrzymał doroczną nagrodę *Listu Oceanicznego* w Toronto za publikację kulturową. W 2004 roku wrócił do kraju. Podjął pracę jako wykładowca psychologii na Wydziale Nauk o Rodzinie i na Wydziale Zdrowia i Nauk Medycznych w Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Jego teksty można przeczytać na łamach sopockiego *Toposu*, warszawskich *Nowych Książek* czy krakowskiego dwumiesięcznika *Arcana*.

W twórczości Jerzego Gizelli wszechobecny jest bunt. Na początku przeciw PRL-owi, potem przeciw amerykańskiemu stylowi życia i ustrojowi kapitalistycznemu, aż w końcu przeciw kulturze masowej. Ironia, polemika i ocena naszej najnowszej historii przeplata się z tęsknotą. Słusznie zauważył Julian Kornhauser, że: *Gizella bowiem godzi od lat, od połowy lat dziewięćdziesiątych, sprzeczności, wydawałoby się, nie do pogodzenia: Alabamę z Krakowem, Biało-szewskiego z Herbertem, emigrację z pozostaniem w kraju, ciemną przeszłość ze zgrzytliwą teraźniejszością, pogodzenie się z losem z buntem przeciw niemu.*

Ludmiła Guzowska

BALLADA MAŁOPOLSKA

Huta – kara za referendum
Za nie sfalszowane wybory
Na najlepszych ziemiach
Pszemno-burczanych

Literaci ze szturmówkami
W pochodach 1-majowych
Proletariat Krzyża bronił
Trzy dni trwały walki

W stanie wojennym
Kamieniami w milicję
Czasem dorwali ubeka
Czasem ubek strzelał

W Arce była centrala oporu
Całe miasto w gazie
ZOMO rzucało petardy
Obrywali starzy i młodzi

Dzisiaj weteran wysiada powoli
Laski i kule zawadzają młodym
Trzęsą się starym ręce – Jeździć
Taksówką nie tramwajem!

Ruscy mieli zniszczyć Kraków
Zalać wsią i komunizmem
Kraków dalej murowany
A Huta się wali

Lenin wywieziony do Szwecji
Anglicy po Rynku
Goli i pijani
Promują Europę

Bieda, pracy nie ma, tylko
Agencje i sklepy całodobowe
Nurkom śmietniki
Zagrodzili kratami

W niedziele pełne kościoły
Huta ciągle katolicka
Spiritus flat ubi vult
Stary Kraków czerwony

DOBROSTAN

Rok 1978? Było, minęło
Pod koniec życia Jan Paweł II
Wzbudzał tylko litość
Schorwany dziadzio

Z jego pontyfikatu zostały kremówki
Ale młodzi nie jedzą chleba ani ciastek
Chodzą do Starbaks na kawę
Bez cukru i bez majtek

Po wyborach 2007 było super –
Młodzi z dużych miast wygrali
Niech żyją weganie
I jazda na rowerze

Sobory hipermarketów
Zastąpiły kościoły
Więcej agencji towarzyskich
Wreszcie coś dla ludzi

Nie straszyc przeszłością normalnych
Nie psuć gładzeniem wycieczki
Na trasie turystycznej
Wieliczka – Błaszanka – Auschwitz

SYLWETKA ABSOLWENTA

Świeżo po studiach leci na Wyspy
Do pracy w magazynie

Magister paletologii czyli
Propedeutyki paletowania

Rodzina w Polsce szczęśliwa
Dzieci tęsknią za tatusiem omgłonym

Mówią całkiem niezłe po angielsku
W polskim robią coraz większe błędy

Od początku gotowe do wyjazdu
I głosowania nogami

Polubić tanie linie lotnicze
Z miejscami stojącymi

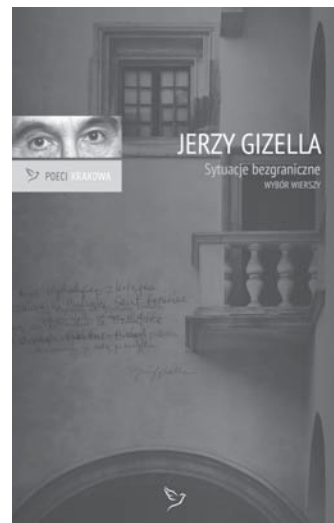
Wystarczy znać 800 słów
Prawo jazdy żeby mieć pracę

Plus obsługa kasy fiskalnej
Na baterię słoneczną

Ślimak to ryba lądowa
Marchewka to owoc ziemny

Plan Gubernatora Franka
Wreszcie zrealizowany

Bez tortur bicia
Jednego wystrzelało

Piotr Tymiński *Przybysz* (fragment)

murem wkrótce leżały zwaly trupów. Gdyby nie rozkaz Niemców, że mamy iść do Prusko-

wa, to kto wie... Lepiej żyć na szwabskim garnuszku, niż wachać kwiatki od spodu. Pożyjesz, to się przekonasz – zakończyła pewnie.

– W nosie mam ten ich garnuszek – powiedziałem pod nosem. – U Niemca robić to hańba dla Polaka – dodałem buńczucznie.

– O, znalazł się patriota! – zareagował nerwowo facet w ciemnym garniturze. – Przez takie gadanie całe to powstanie wybuchło. Mnie zastało w fabryce Franaszka. Jak tylko wdarli się tam Niemcy, to zrobili rzeźnię. Cudem przeżyłem, zaraz zaczęli na teren spędzać ludzi z okolicznych domów i tam ich rozstrzelali. Mnie włączyli do grupy trupiarzy, kazali nam ciała palić. Takie były góry zabitych – mówią, uniósł głowę. – Do drugiego piętra. Nawet jeden esesman tego nie zdzierzył. Trzęsąc się, złapał mnie pod rękę i zaprowadził do kościoła Świętego Wojciecha. Gadał mi, że chociaż mnie ocali. Płakał po drodze i przeklinał nasze podziemie – zakasał zamasyście. – Żeby oni chociaż poczekali, aż Sowici podejną pod miasto. To nie, sami chcieli Warszawę wyzwolić.

– Na własne oczy widziałem ruskie czołgi pod Markami i bitwa tam była, i nasi z nimi Niemców lali. Rosjanie mówili, że zaraz przyjdzie cała armia czołgów – oznajmiłem.

Mężczyzna patrzył na mnie smutno.

– Widzisz moje siwe włosy? – zapytał. – A jeszcze w lipcu miałem kruczoczarne. Trzy tygodnie temu.

Musiałem mieć głupią minę, bo facet popatrzył na mnie z politowaniem i zamilkł. Byłem zaskoczony faktem, że to mój trzeci tydzień tułaczki.

Podeszła do mnie młoda kobieta ubrana trochę jakby po wojskowemu, ale nie był to mundur.

– Zdejmij koszulę! – rozkazała.

Zdebiałem, ale powiedziała to takim tonem, że wykonałem polecenie. Zobaczyłem na swym ubraniu krwawe pręgi. Pani wyjęła chustkę z kieszeni i poleciła, bym na nią oddał mocz. Zbity z tropu, wyciąkałem się. Ona wzięła ode mnie mokry materiał i przetarła nim plecy. Zapiekło mnie i zaszczypało.

Zdjęła swoją marynarkę i wręczając ją, powiedziała:

– Weź, przyda ci się, ja mam jeszcze sweter.

– Uśmiechnęła się, a biel zębów rozświetliła jej twarz. – No, bierz, dzieciaku – dodała miłym tonem, potrząsając żakietem.

Nałożyłem koszulę i wzięłem od niej podarunek.

– Dziękuję – powiedziałem trochę zdziwiony. – A panią gdzie złapali?

– Mnie dopadli w Szpitalu Zakaźnym na Wolskiej. Wiesz, gdzie jest Wola?

– Z Warszawy to znam trochę Pragę.

– Ulica Wolska to jedna z głównych arterii, dla hitlerowców było waż-

wie, ściągnął mnie z łóżka. Wrzeszczał przy tym coś po niemiecku. Na koniec dodał łamaną polszczyzną: – W dzień nie wolno się kłaść, gówniarzu!

Usiadłem na zydlu; nie była to wygodna pozycja dla bolącego tyłka. Wstałem i napiłem się gorącego płynu, zjadłem chleb z kieszeni, a świeżą porcję schowałem. Ciekawe, co ze mną zrobią, ale jak karmią, to chyba nie zabiją, sukinsyny. Położyłem się pod wejściem, tak aby nikt nie widział mnie przez wizjer. Skuliłem się i popłakałem sobie w rękaw.

Wróć do domu, do mamy. Ucieknę i tyle mnie będziecie widzieli, dranie. Nie będę na was robił – mówiłem sobie w myślach.

Okolo południa drzwi otworzyły się i dostałem do ręki miskę zupy. Bahnschutz nie ruszył się, ponagłając do jedzenia. Jak tylko skończyłem jeść, kiwnął na mnie ręką. Wstałem i wyszedłem z celi. Zostałem wyprowadzony na zewnątrz, gdzie czekał motocykl z koszem i dwoma żandarmami. Kazali mi wsiadać i natychmiast ruszyliśmy. Droga, którą jechaliśmy, nie była najlepszej jakości – istne wertepy. Zaciśnąłem ręby, żeby nie przegrzyć języka. Przez cały czas Niemiec siedzący na tylnym siedelku trzymał mnie mocno za kołnierz koszuli. Bałem się, że mnie udusi, szczególnie gdy motocykl wpadał kołem w jakieś zagłębienie. Na szczęście jazda nie trwała długo.

Dojechalśmy do miejsca postoju składu towarowego wiozącego ludzi na poniewierkę. Niemcy wrzucili mnie do jednego z wagonów. Nie było tu tak ciasno jak w pierwszym transporcie. Można powiedzieć, że nawet luźno. Chwilę trwało, zanim przywykłem do panującego wewnątrz półmroku. Ujrzałem dosyć młode, w większości kobiece twarze. Wpatrywały się we mnie. Z ich ust posypały się pytania, między innymi: skąd się tu wzięłem i co to za miejsce.

Nie na wszystkie odpowiedziałem, z tej prostej przyczyny, że odpowiedzi nie znałem. Pasażerowie tego wagonu okazali się w większości warszawiakami i twierdzili, że mają dużo szczęścia, jadąc na roboty.

– Z czego tu się cieszyć?! – burknąłem. – Też mi radosna nowina.

– Synku – odezwała się pani z pięknymi ułożonymi blond włosami, choć może niezbyt czystymi – nie wiesz, co mówisz. Jak nas rosnowcy wygnali z domów na Grójeckiej, chłopców i starców zabijali na miejscu. Do piwnic wrzucali granaty i podpalali kamienicę za kamienicą. Zapędzili nas na Zieleniak, tam przeszliśmy gehennę, prawie bez wody i jedzenia kilka dni i nocy. Do tego te pijane świny wyciągały z tłumu dziewczęta na uciechę i śmierć – opowiadając, pobladała, a jej oczy jaśniały w półcieniu. Przez chwilę milczała, myślami nieobecna. – Pod

odemknąłem oczy, gdy promienie wschodzącego słońca przelatywały przez zakratowane okienko na moją twarz. Szare wnętrze celi nabrało trochę blasku. Dopiero teraz zauważyłem, że kawał ściany zadrapany jest jakimś napisami. Zacząłem je przeglądać, były tam nazwiska ludzi, daty i modlitwy. Nisko, tuż nad łóżkiem, ktoś wydrapał „Jeszcze Polska nie zginęła 1943”. Ale ludu tu siedziało. Liczyłem wpisy, doszedłem do dwudziestu czterech, a nie była to nawet połowa.

Zachrobotał otwierany w drzwiach zamek, wstałem z pryczy. Niemiec zlustrował mnie wzrokiem. Złapał za szyję i wyprowadził z celi. Silny uścisk sprawiał mi ból, zrazu przestraszyłem się, ale trwało to tylko chwilę.

Strażnik wepchnął mnie do małego pomieszczenia i posadził na taborecie stojącym przed biurkiem.

– Name? – pytał rudy szwab z nalaną czerwoną gębą.

– Nie rozumiem – powiedziałem.

– Jak się nazywasz?! – warknął po polsku.

Podskoczyłem na stołku, tak wystraszył mnie ton jego głosu.

– Henryk Dąbrowski – wypowiedziałem, sam dziwiąc się swoim kłamstwem; jednocześnie poczułem satysfakcję.

– Ile masz lat?

– Dwanaście.

Spojrzał na mnie, mrużąc jasne małe oczy.

– Nie łżyj, ścierwo, bo mam ja swoje sposoby! – mówiąc to, poklepał leżącą na blacie pałkę.

– Jak Boga Kocham... dwanaście lat... skończyłem w marcu – wydukałem. Całe ciało oblał mi zimny pot.

– Skąd jesteś?

– Z Pustelnika pod Markami – znów łgałem jak z nut.

– Kim są ojciec?

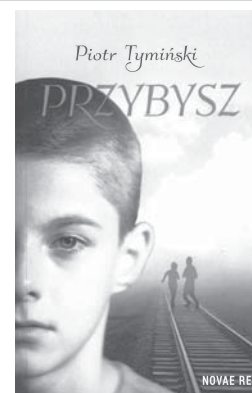
– Rolnikami, mamy małe gospodarstwo.

– Rodzeństwo jest?

– Trzy siostry i brat – brnąłem w kłamstwo, przerabiając w myślach imiona braci.

– Posłuchaj, gnojku. Jak jeszcze raz uciekniesz, wywieziemy całą twoją rodzinę do obozu koncentracyjnego. W twoich rękach ich przyszłość. Kładź się na taboret. – Niemiec wstał za biurko, zawiązując prawy rękaw koszuli. – No na co czekasz? – powiedział ostro, biorąc do ręki gumową pałkę. – Odechce ci się ucieczek.

Ledwo wszedłem do celi, bolały mnie plecy i zadek. Zasłużyłem, dałem się złapać. Trzeba myśleć głową, a nie brzuchem. Na stoliku zauważyłem kubek z gorącą cieczą i talerz z kawałkiem chleba i słoniną. Nie miałem nastroju na jedzenie, rzuciłem się na pryczę. Strażnik zamykający za mną drzwi wrócił do środka i bijąc dłonią po gło-

ne, żeby nad nią na nowo zapanować. Nasi bronili się twardo, a szkopy stosowali różne perfidne metody. Udując powstańców zajęli kilka budynków. A potem, atakując barykadę, osłonili cywilami swoje czołgi... – wpatrzyła się w przestrzeń nade mną. – Byłam żywą tarczą. Masakra, ale Matka Boska czuwała... – zamilkła i wróciła na swoje miejsce.

Przysunął się do mnie chłopak o śniadej cerze, świdrując mnie jasnymi oczyma. Z jego postawy emanowała niepokorność. Wydał mi się starszy ode mnie, ale z owalnej twarzy nie było można łatwo wyczytać wieku.

– Jestem Jurek z Zamojszczyzny – oświadczył, wyciągając rękę.

Podałem swoją dłoń; uścisk miał dość silny, ale bez przesyady. Przesiadł obok. Zwróciłem uwagę na porządną, związane trzewiki. Podobne do moich.

– To zwiąłeś z transportu? – pytał jakby od niechcenia.

– No!

– Daleko uszedłeś? – w jego oczach zobaczyłem zainteresowanie.

– Nie za bardzo – odburknąłem, nie chcąc chwalić się swoją głupotą.

– Ja też raz dałem nogę, nawet już byłem pod Zwierzyńcem – mówił, pilnie mnie obserwując. – Taki byłem szczęśliwy, że już blisko do domu.

– I co się stało?

– Spotkałem innych uciekinierów, przyznałem im się, nakarmili i zaproponowali podwózkę. Jak się okazało, to byli folksdojczce, co przed czerwonymi zawijali się do Rajchu. Wydali mnie pierwszemu patrolowi.

Teraz i ja opowiedziałem nowemu koleźce o swoich tarapatkach. Jak się okazało, błyskawicznie znaleźliśmy wspólny język. Doszliśmy do zgody, że trzeba nam uciekać przy nadarzającej się okazji. Jurek wydał mi się rezolutny i konkretny, całkowicie mu zaufałem.

– Słuchaj, Broniek, to na pewno te szwabki ci żandarmów nasłały. Dlatego nie można zachodzić do wsi. Trzeba radzić sobie samemu, bez niczyjej pomocy – ściszył głos. – A jak razem damy nogę, będzie nam raźniej.

Ten blondyn, trochę ode mnie wyższy, z uśmiechem w oczach i pewnością w sobie, dodał mi otuchy.

– Tylko gdzie oni nas wywożą?

Piotr Tymiński, *Przybysz*, Wyd. Novae Res, Gdynia 2018

Teraz komiks!

Po raz pierwszy w historii Muzeum Narodowego w Krakowie zorganizowano wystawę prezentującą oryginalne prace, wydawnictwa i przedmioty z lat 1871–2017 związane z komiksem w Polsce. Ponad 600 eksponatów z przebogatych zbiorów kolekcjonera Wojciecha Jamy, który pełni także funkcję jednego z jej kuratorów, czeka na miłośników komiksu do 22 lipca w Gmachu Głównym MNK.

Niezwykłym eksponatom towarzyszy niecodzienna aranżacja. W MNK utworzono m.in. biuro Kapitana Żbika, pracownię Papcia Chmiela czy ławkę, na której przysiadł Profesor Filutek. – *To wystawa, na której można, a nawet należy się bawić, wchodząc w świat komiksowych bohaterów* – powiedział dyrektor Muzeum dr hab. Andrzej Betlej. Na wernisażu wystawy pojawił się gość specjalny – mistrz polskiego komiksu Tadeusz Baranowski. Fani znają go z takich tytułów, jak: *Skąd się wzięła woda sodowa*, *Orient Men*, *Antresolka profesora Nerwosolka* czy *Podróż smokiem Diplodokiem*. Była to jego pierwsza od 60 lat wizyta w Krakowie.

Wystawa była jedną z atrakcji towarzyszących 7. Krakowskiemu Festiwalowi Komiksu, który odbył się w dniach 24–25 marca. Ekspozycja została nagrodzona Marką Radia Kraków za marzec.

Czy jest ktoś, kto nie pamięta Kajka i Kokosza, Profesora Filutka, Bąbelka i Kudłaczka czy Koziołka Matołka? Czy wiecie, że Koziołek trafił na cenzurowane? W 1947 r. wydawnictwo Gebethner i Wolff wznowiło wydawanie *120 przygód Koziołka Matołka*. Ukazały się z nowymi rysunkami, artysta zmienił także kreskę i szczegóły w tle. Niestety, pozostałe części tetralogii o Matołku nie zdążyły się ukazać, ponieważ w myśl nowej polityki kulturalnej, wprowadzonej przez władze komunistyczne w 1948 r., Makuszyński był pisarzem schlebającym gustom drobnomieszczańskim. Dopiero 1 lutego 1957 r. w księgarniach pojawiły się nowe przygody, wydane przez krakowskie Wydawnictwo Literackie.

W przestrzeni ekspozycji można sfotografować się z ulubionymi bohaterami a także zastanowić, dlaczego nie wyrasta się z czytania komiksów. Na wystawę wszystkich Małych i Dużych zapraszają Gapiszon, Tytus, Romek i A'Tomek!

Joanna Muniak

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3

31-154 Kraków

sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)

e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl

Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl

Mahatma Witkac

Uwielbiam czytać książki poświęcone postaciom, które są dla mnie wielką zagadką. Jedną z takich osób jest Witkacy (1885–1939), ekscentryk wszech czasów. O ogromnym szacunku darzę jego ojca – malarza i twórcę stylu zakopiańskiego – Stanisława Witkiewicza oraz matkę, Marię z domu Pietrkiewicz, nauczycielkę muzyki. Często będąc w okolicy odwiedzam ich groby na Pęksowym Brzyzku. Za to syn wzbudza we mnie mieszane uczucia. Mimo to mogę bez znużenia rozczytywać się w opisach jego burzliwego życia. Jedną z kultowych książek, zawierającą zbiór relacji o Witkacym, jest *Mahatma Witkac* eseistki i reportażystki Joanny Siedleckiej. Ta reporterska biografia ukazała się w 1992 r. i zebrała doskonałe recenzje (m.in. prof. M. Wyki, R. Kapuścińskiego, L. Żulińskiego). Krzysztof Kąkolewski nazwał ją *biografią niebytu Wikacego*, ponieważ Siedlecka mierzy się z trudnym pytaniem, kim byłby Witkacy, gdyby w 1939 r., po usłyszeniu wiadomości o inwazji Sowietów na Polskę, nie odebrał sobie życia. Nie jestem w stanie wyobrazić sobie Stanisława Ignacego Witkiewicza funkcjonującego w powojennej, peerelowskiej Polsce. Wystarczy prześledzić tragicomiczne, powojenne losy jego żon, tej prawdziwej *Cesarzowej Zjednoczonej Witkacji* i *Witkacowej* oraz przyjaciół, a zwłaszcza jego *demonicznych* kobiet, żeby domyślić się, jaki los by go czekał. Jako prorok i wizjoner przewidział los epoki – wojnę, totalitaryzm, kryzys.

Książka miała kilka wydań, ostatnie w 2014 r. We wstępie do ostatniego wydania Joanna Siedlecka podkre-

śliła, że większość jej rozmówców już nie żyje i dzisiaj napisanie tej książki byłoby niemożliwe: *Zdążyłam naprawdę w ostatniej chwili* (J.S.).

Autorka zebrała wspomnienia dziesiątek osób, które znały *wariata* z *Krupówek*.

Witkacy był bez wątpienia najbardziej barwną i kontrowersyjną postacią dwudziestolecia międzywojennego w Polsce. Malarz, rysownik i fotografik, dramaturg i powieściopisarz, filozof, teoretyk i krytyk sztuki; członek pierwszej polskiej grupy awangardowej Formiści, autor estetycznej teorii Czystej Formy, twórca Firmy Portretowej. A poza tym alkoholik, narkoman, erotoman? Wielu temu zaprzecza. Polecam książkę, która jest dostępna w Filiach nr 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 21, 22, 25, 27, 28, 31, 32, 34, 43, 45, 46, 47, 49, 55.

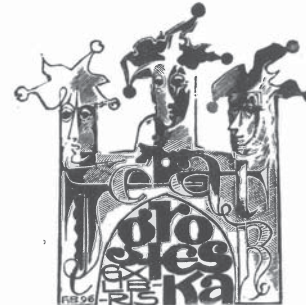
Joanna Muniak

Siedlecka J., *Mahatma Witkac*, Wyd. Słowo: Warszawa 1992

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

Autorem prezentowanego ekslibrisu krakowskiego Teatru Groteska jest znany artysta plastyk Franciszek Bunsch (ur. 1926 r. w Bielsku), przedstawiciel krakowskiej szkoły grafiki warsztatowej, wieloletni profesor krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki. Pochodzi ze znanej artystycznej rodziny – syn artysty malarza Adama Bunscha, brat scenografa Alego Bunscha i ojciec reżysera Jacka Bunscha.

Janusz M. Paluch

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Krystyna Wicińska-Liwacz, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Maria Mazur-Prokopiuk, Barbara Zajęczkowska